

Reykjavík 12.apríl 2012

Til nefndasviðs Alþingis.

Ég undirrituð, Ásta (Ástríður) Ólafsdóttir, myndlistarmaður, leyfi mér að gera athugasemdir í eigin nafni við athugasemdir um frumvarp til myndlistarlaga.

Efni: Athugasemdir um frumvarp til myndlistarlaga (lagt fyrir Alþingi á 140. löggjafarþingi 2011-2012). Sbr. þingskjal 713-467. mál.

Ég leyfi mér að gera hér grein fyrir verksviði SÍM (Sambandi Íslenskra Myndlistarmanna).

Samband Íslenskra Myndlistarmanna, SÍM, var stofnað fyrir 30 árum. Ástæða þess að myndlistarmenn sameinuðust í að stofna hagsmunafélag var meðal annars til að fyrirbyggja handahófskennt val ráðuneytanna á fólki í nefndir og ráð sem fjölluðu um myndlist, hagsmuni myndlistarmanna og val á myndlistarmönnum til að taka þátt í opinberum sýningum. Erindi sem vörðuðu myndlist bárust til ráðuneytanna og voru oft ekki framsend þeim fáu fagfélögum myndlistarmanna sem fyrir voru (enda ekki alltaf ljóst hvert þeirra ætti að fjalla um erindið).

SÍM tók strax að sér þá vinnu þá vinnu að velja myndlistarmenntað fólk til starfa í nefndum og ráðum í góðri sátt við ráðuneytin og til að velja listamenn til að sýna myndlist á opinberum (og erlendum) sýningum.

Eftir stofnun SÍM bárust erindi viðkomandi myndlist til skrifstofu SÍM. Þar fjallaði stjórn SÍM um erindin og tók ákvörðun um val í nefndir og ráð úr hópi þeirra fagmanna í myndlist sem hæfastir þóttu á landsvísu.

Stjórn SÍM hefur á að skipa fagmönnum í myndlist sem hafa yfirgripsmikla þekkingu á málefnum myndlistar. SÍM velur ekki eingöngu félagsmenn sína í nefndir og ráð heldur þá sem samstaða er um að hæfastir eru til tiltekinna starfa, það geta verið listfræðingar, listsafnarar og allir þeir sem þekktir eru af faglegri þekkingu, áhuga og víðsýni varðandi myndlist. Um þetta hefur ríkt sátt jafnt frá ráðuneytunum sem fagmönnum innan myndlistar. Enda má það teljast skynsamlegt og eðlilegt að stjórn fagfélags sem í eru liðlega 700 meðlimir njóti þeirrar virðingar og trausts menntamálaráðuneytisins sem þekkingu SÍM og yfirsýn er, til að vinna málefnum sínum hag.

5.grein. Innkaupanefnd.

Ég tel rétt að lög um Listasafn Íslands verði sérstakt frumvarp en ekki blandað í frumvarp um myndlistarlög.

Ekki er mér ljóst hvaða rök liggja fyrir því að menntamálaráðuneytið telur sig skyndilega betur hæft en SÍM til að velja annan þess fagmanns sem situr í innkaupanefnd Listasafns Íslands. Mér finnst að þarna sé menntamálaráðuneytið að stökkva 30 ár aftur í tímann.

Stjórn SÍM er alvön að setja saman nefndir svo í henni verði breidd hvað varðar aldur (kynslóðabreydd), þekkingu, kyn og myndlistarsvið. Félagið hefur iðulega valið listfræðimenntað fólk (sem ekki eru endilega félagsmenn í SÍM) í nefndir þar sem það á við.

Forstöðumaður L.Í. hefur mikla ábyrgð bæði á innkaupum til safnsins og rekstri þess. Listasafn Íslands hefur skildur varðandi innkaup á íslenskri myndlist og stefna þess í innkaupum er skýr. Um innkaup Listasafns Íslands síðastliðna áratugi hefur ríkt sátt sem líklega má þakka því að myndlistarunnendur treysta þeim sem í nefndinni hafa setið.

Ég tel það misráðna uppástungu hjá L.Í. að stinga upp því að 5 manns sitji í innkaupanefnd. Við þær aðstæður yrði atkvæði forstöðumanns L.Í. aðeins 1/5 af atkvæðum innkaupanefndar. Nú vegur atkvæði forstöðumanns 1/3. Engin rök eru fyrir því að vali á nefndarmönnum í Innkaupanefnd L.Í. verði öðruvísi háttað en nú er. Sú hugmynd að 5 manns sitji í innkaupanefnd bíður upp á að innkaup til safnsins yrðu stefnulaus þótt ábyrgðin væri hjá forstöðumanni. Þar færi spónn úr aski þess sem mesta ábyrgð hefur á að innkaup safnsins reynist "rétt" til framtíðar litið.

Listasafninu er nauðsynlegra að fá aukna fjárhæð til kaupa á listaverkum heldur en aukið fjármagn í nefndarstörf innan sinna veggja. Ég bendi á að eitt af verkefnum innkaupanefndar er að fara í vinnustofuheimsóknir til listamanna. Vinnustofuheimsókn L.Í. vekur oft vonir listamanna um að af þeim verði keypt verk. Ef að fimm manna nefnd mætir í oft þrönga vinnustofu og ekkert verður að kaupum sökum knapps fjárhags L.Í. er það sársaukafyllra fyrir listamanninn en þegar þrjár manneskjur mæta.

10. grein. Skipan myndlistarráðs.

Ég endurtek það sem á undan er ritað varðandi fagleg vinnubrögð við val í nefndir og ráð.

Ég vil árétta að Myndstef er ótengt SÍM nema að því leiti að einn fulltrúi frá SÍM situr í stjórn Myndstefs.

Myndstef er ekki fagfélag. Stjórn þess skipar alla jafnan ekki í nefndir og ráð um myndlist og lætur sig ekki varða þróun myndlistar. Myndstef ver höfundarrétt myndlistarmanna eins og Stef ver höfundarrétt tónlistarmanna. Engin krafa er um að í stjórn Myndstefs sitji fólk með breiða þekkingu á myndlist fyrir utan þann sem er fulltrúi SÍM í stjórn þess. Þess vegna er ekki hægt að telja Myndstef hæft til tilnefningar í embætti þar sem stuðla á að þróun myndlistar og til að styrkja myndlistarmenningu í landinu.

Frumvarpi um Myndlistarlög á að taka heildstætt á starfsumhverfi fyrir starfandi myndlistarmenn, það er því frumforsenda að fagfólk um myndlist hafi mikið um þau mál að .

Virðingarfyllst.

Ástríður Ólafsdóttir, myndlistarmaður (211148-3659)
varamaður í Stjórn SÍM
og fulltrúi SÍM í safnráði Listasafns Íslands og
í innkaupanefnd Listasafns Íslands.

Birkimel 6a
107 Reyjavík.
astol@ismennt.is

27. febrúar 2012

Allsherjar- og menntamálanefnd

Íslandsdeild ICOM- Alþjóðarás safna fagnar framkomnum drögum að myndlistarlögum en vill þó gera eftirfarandi athugasemdir:

1. **Lög um Listasafn Íslands verði ekki hluti af myndlistalögum heldur verði safninu sett sérstök lög sambærileg lögum um Þjóðminjasafn Íslands frá árinu 2011. Með slíkum lögum verði viðhaldið anda safnalaganna og Listasafn Íslands fest í sessi sem höfuðsafn íslenskrar myndlistar með sömu stöðu og Þjóðminjasafn.**

Mikilvægt er að lögin kveði skýrt á um hlutverk safnsins. Í núverandi drögum er orðalag fremur óljóst og safninu *einkum* ætlað að *leitast við* sbr. II. KAFLA, **Listasafn Íslands**, 2. gr. *Hlutverk*.

Mikilvægt er að lögin taki mið af umhverfi myndlistar við síbreytilegar aðstæður og hefti ekki möguleika þess varðandi miðlun. Gera má ráð fyrir því að safnið lúti landslögum og ekki þurfi að taka það fram í lögnum þess eins og lesa má úr II. KAFLA, **Listasafn Íslands**, 7. gr. *Meðferð réttinda*. Þessi grein er að mestu óþörf nema þar sem kveðið er á um samskipti sem ekki falla undir höfundarlög:

2. Við leggjum til tvær breytingar á III. KAFLI, **Myndlistarráð og myndlistarsjóður**, 10. gr., *Skipan myndlistarráðs*. Aðeins verði einn fulltrúi frá SÍM og ekki verði fulltrúi frá Myndstefi. Sú hefð að samtök myndlistarmanna eigi marga fulltrúa þar sem verið er að fjalla um myndlist helgast af því að ekki eru margir áratugir síðan myndlistarmenn voru nánast einu fagmennirnir á þessu sviði hér á landi. Nú hefur staðan breyst mikið og hægt að skipa ráðið fulltrúum sem bera að borðinu fjölbreyttari viðhorf. Myndstefi eru hagsmunasamtök myndhöfunda á þröngu sviði, með fjölbreyttan hóp umbjóðenda sem margir falla ekki undir myndlistarlög. Þar að auki mætti líta á fulltrúa frá Myndstefi sem enn einn fulltrúa viðhorfa SÍM en samtökin eru á meðal eigenda Myndstefs. Þess má geta að sambærileg hagsmunasamtök STEF eiga ekki fulltrúa í tónlistarráði. Hægt væri að leita til Listfræðafélagsins sem fjölbreyttur hópur fagmann lítur á sem faglegan vettvang eða listasafnanna í landinu með svipuðum hætti og gert er varðandi stjórn Kynningarmiðstöðvar íslenskrar myndlistar.

Fyrir hönd stjórnar Íslandsdeildar ICOM
Ólöf K. Sigurðardóttir, formaður

Alþingi
Erindi nr. P 140/1079
komudagur 19.2.2012

Reykjavík 19. febrúar 2012

Efni: Athugasemd við frumvarp til myndlistarlaga þingskjal 713 — 467. mál.

Sent: Menntamálanefnd Alþingis

Sendandi: Hulda Stefánsdóttir, prófessor og starfandi deildarforseti myndlistardeildar (kt. 110172 – 4789). Fyrir hönd Listaháskóla Íslands

Athugasemd er gerð við III. KAFLA *Myndlistarráð og myndlistarsjóður*. 10. gr. er varðar skipan myndlistarráðs.

Skipan myndlistarráðs samkvæmt frumvarpi:

Samband íslenskra myndlistarmanna tilnefnir tvo fulltrúa, Myndhöfundasjóður Íslands/Myndstef tilnefnir einn og Listasafn Íslands tilnefnir einn. Ráðherra skipar einn fulltrúa án tilnefningar

Tillaga að skipan myndlistarráðs:

Samband íslenskra myndlistarmanna tilnefnir tvo fulltrúa, Listfræðafélag Íslands tilnefnir einn og Listasafn Íslands tilnefnir einn. Ráðherra skipar einn fulltrúa án tilnefningar.

Greinargerð með tillögu:

Vandséð er að fulltrúi rétthafa, Myndstef, sem hefur umsjón með höfundarrétti myndhöfunda og innheimtu höfundarréttargjalda sé best til þess fallinn að vera til faglegrar ráðgjafar um myndlist.

Benda má á að í sambærilegu ráði á sviði tónlistar er málum ekki skipað með þeim hætti.

Eðlilegt er að Myndstef sé ráðgefandi um mál er varða höfundarrétt í gegnum heildarhagsmunasamtök myndlistarmanna á Íslandi, SÍM, eins og lengi hefur verið. Með aðkomu tveggja fulltrúa myndlistarmanna, skipaða af SÍM, eru sjónarmið myndhöfundarrétthafa vel tryggð.

Lagt er til að fulltrúar í nýju myndlistarráði séu allir fagaðilar á sviði myndlistar með sérstakri áherslu á þekkingu á sviði samtímamyndlistar. Það er eitt meginhlutverk ráðsins að standa vörð um framgang íslenskrar myndlistar. Með þessi sjónarmið að leiðarljósi, og í anda frumvarpsins í heild sinni, væri eðlilegt að tveir fulltrúanna kæmu úr hópnum myndlistarmanna og að minnsta kosti einn frá fræðasamfélagi myndlistar.

Með vísan til þeirrar uppbyggingar og eflingar myndlistarvettvangs og rannsókna á sviði myndlistar á Íslandi á síðustu árum er sérstaklega bent á fulltrúa Listfræðafélagsins, öflugra fagsamtaka listfræðinga, listheimspekinga og fagurfræðinga, og sýningarstjóra sem búa yfir haldgóðri þekkingu á starfsvettvangi samtímamyndlistar. Þá hefur myndlistardeild Listaháskóla Íslands á að skipa starfsmönnum, bæði fastráðnum akademískum starfsmönnum og stundakennurum, hvort sem er á sviði listsköpunar- og fræða. Með tilkomu náms á meistarastigi frá og með hausti 2012, mun rannsóknarvettvangur deildarinnar halda áfram að styrkjast og eflast.

Loks er bent á þann möguleika að tilnefna fulltrúa fagsviðsins utan félaga og stofnanna, en að alltaf sé sérþekking á sviði myndlistar höfð að leiðarsljósi við skipan í ráðið.

Hulda Stefánsdóttir

Prófessor og starfandi deildarforseti myndlistardeildar Listaháskóla Íslands.

Umsögn um frumvarp til myndlistarlaga (Lagt fyrir Alþingi á 140. löggjafarþingi 2011-2012.) Sbr. Þingskjal 713 – 467. mál.

Sendandi: Halldór Björn Runólfsson, forstöðumaður (safnstjóri) Listasafns Íslands.

Almennt um frumvarpið:

Það skal tekið fram að sá hluti, sem að mér snýr aðallega, sem forstöðumanni Listasafns Íslands er að sjálfsögðu II. kafli, sem helgaður er breytingum á lögum um Listasafn Íslands, frá 1988 nr. 58 19 maí. Í því sambandi er vert að spyrja hvers vegna ekki eru lögð fram sérlög um Listasafn Íslands, nákvæmlega eins gert er í tilviki Þjóðminjasafnsins. Bæði eru söfnin höfuðsöfn, hvort á sínu sviði og því væri eðlilegast að búa Listasafni Íslands sérlög í samræmi við sérlög um Þjóðminjasafnið.

Það er augljóst að hinum nýju lögum er ætlað að einfalda og stytta lögin frá 1988 nr. 58 19. maí. Það breytir því þó ekki að um of mikla einföldun er að ræða í of mörgum atriðum, svo mjög að margt af því sem gerir lögin frá 1988 bæði skýr og úthugsuð, skolast til í nýja frumvarpinu. Þá er utanaðkomandi, svo sem nefndarmönnum í innkaupanefnd, veitt of mikið áhrifavald, þar sem ekki verður séð að þekking á safnkosti Listasafns Íslands, eða yfirsýn yfir þróunarferli og framþróun hans komi utanfrá. Áfram er gert ráð fyrir tveim listamönnum í innkaupanefnd, völdum af SÍM, en reynslan sýnir, hér sem annars staðar, að þá þegar list færist frá því að vera afurð starfandi listamanna til þess að verða sögulegir listmunir brestur gjarnan þekking virkra listamanna á gildi viðkomandi verks. Þá eru það miklu fremur listfræðilega menntaðir menn sem hafa fulla yfirsýn yfir staðsetningu verksins í listsögulegu samhengi.

Það er því full þörf á að endurskoða aðkomu manna að áhrifum á safneign Listasafns Íslands. Einmitt nú þegar Háskóli Íslands og Listaháskóli Íslands brautskrá nemendur á sviði listfræða svo tugum skiptir er minni þörf á að íþyngja starfandi listamönnum um of með því að skipa þá í nefndir, þar sem sá á kvölina sem á völinu, og þeir þurfa að velja og hafna starfsfélögum sínum sitjandi að jafnaði sömu megin borðsins og þeir.

Umsögn um frumvarpið:

- Athugasemd við 1. kafla, 1. gr.: Það er spurning hvort ekki ætti að taka fram að ráðherra, sem fer með yfirstjórn myndlistarmála er mennta- og menningarmálaráðherra. (Að vísu var þessa heldur ekki getið í lögunum frá 1988 nr. 59 19. maí.)

- Athugasemd við 3. gr. 2. kafla: *Betra væri*: Listasafn Íslands skal koma upp metnaðarfullu safni..., en LÍ skal leitast við að... *Með sama hætti er betra*: Safnkosturinn skal endurspegla sem best..., *í staðinn fyrir*: Leitast skal við að safnkosturinn... *Þá kemur greinilega fram í setningunni*: Listasafn Íslands skal afla heimilda...til almennings og sérfræðinga til fræði- og rannsóknarstarfa... *að LÍ er ætlað að vera miðstöð fræða- og rannsókna á öllum stigum, almennum jafnt sem akademískum. Með svo ríkum skyldum hlýtur að liggja beinast við að Listasafni Íslands séu búin sérlög, viðlíka Þjóðminjasafninu. Samkvæmt því er brýnt að ítreka mikilvægi bókasafns Listasafns Íslands, sem í reynd er einstakt heimildasafn um íslenska myndlist, miklu fremur en opið almenningsbókasafn, enda hefur það jafnan starfað sem slíkt fremur en almennt útlánasafn.*
- Athugasemd við 4. gr. 2. kafla: *Í staðinn fyrir*: Ráðherra skipar...*standi*: Mennta- og menningarmálaráðherra skipar......forstöðumann LÍ, safnstjóra...(Gæta ber hér að ekki sé neinn kjaramunur samfara breytingu á heiti yfirmanns, en vissulega er safnstjóri hentugra hugtak en forstöðumaður). *Í staðinn fyrir*: Safnstjóri skal hafa háskólamenntun og staðgóða þekkingu...*er mikilvægt að ítreka*: Safnstjóri skal hafa sérfræðimenntun á myndlistarsviði og víðtæka þekkingu á starfssviði safnsins.
- Athugasemd við 5. gr. 2. kafla: *Í staðinn fyrir*: Á vegum Listasafns Íslands starfar þriggja manna innkaupanefnd skipuð af ráðherra til þriggja ára... *væri ekki úr vegi að bæta við tveim nefndarmönnum og segja...*starfar fjögurra manna innkaupanefnd skipuð af ráðherra til þriggja ára í senn. Safnstjóri á ætíð sæti í innkaupanefnd sem fimmti maður. Tveir fulltrúar skulu tilnefndur af Sambandi íslenskra myndlistarmanna, einn úr hópi fastráðinna starfsmanna safnsins og einn fyrir hönd Listfræðafélagsins. Safnstjóri skal vera formaður innkaupanefndar. (*Ástæður fyrir drjúgum athugasemdum varðandi þennan lið er sú staðreynd að starfsmenn Listasafns Íslands, að safnstjóranum meðtöldum hafa snöggjum betri yfirsýn yfir safneign Listasafns Íslands en innkaupanefnd, skipuð til þriggja ára í senn. Tveir fulltrúarnir frá SÍM eru þó hafðir inni í þessum breytingartillögum svo engin hættu sé á því að hagsmunir starfandi listamanna teljist fyrir borð bornir. Hins vegar er næg ástæða til að bæta við einum fulltrúa þess ört vaxandi hóps fræðimanna, sem hafa lagt fyrir sig listfræði – listasögu, listheimspeki eða skyldar listfræðilegar greinar á háskólastigi – og sjálfsagt er að hafi aukin áhrif innan hinna fjölmörgu nefnda og fagráða, sem skipuð eru á vettvangi íslenskrar myndlistar. Mætti hann að ósekju koma í staðinn fyrir fulltrúa án tilnefningar. Mikilvægt er að safnstjóri sé formaður innkaupanefndar, bæði í krafti sérþekkingar sinnar, þekkingar á safnkosti Listasafns Íslands og víðtækum skilningi á íslenskri listasögu, sem ein getur tryggt ákjósanlegastan safnkost.*)
- Frekari athugasemdir við 5. gr. 2. kafla: *Bæta þarf við*: Innkaupanefndin ákveður kaup listaverka í samráði við safnstjóra. *Í staðinn fyrir*: Hún getur heimilað...*standi*: Safnstjóri getur ráðstafað allt að 20% af því fé sem árlega er ætlað til listaverkakaupa til kaupa á innlendum og erlendum

verkum. *Bæta þarf við lok 5. gr. 2. kafla: Ríkissjóður greiðir laun innkaupanefndar og ákveður árlega upphæð fjárframlaga til innkaupa. Skal hann koma fram sem sérliður í rekstrarkostnaði Listasafns Íslands. Að lokum: Listasafn Íslands má ekki þiggja gjafir sem kvaðir fylgja.*

- Athugasemd við brottfall, sem snertir 6. gr. 2. kafla: *Fellt er niður heimildarákvæði um stofnun sérstakrar útlánadeildar, sem getið er í núverandi lögum um Listasafn Íslands, 12. gr. laga nr/1988. Í staðinn væri vænlegra að tryggja Listasafni Íslands leyfi til stofnunar útlánasjóðs – ef slíkt leyfi þarf að tryggja – með aðkomu tveggja annarra ráðuneyta – utanríkisráðuneytis og iðnaðarráðuneytis (væntanlegs atvinnuvegaráðuneytis) – til að standa straum af kynningu á íslenskri list, heima og erlendis. (Vísir að slíku samstarfi er þegar í burðarliðnum, milli Listasafns Íslands og utanríkisráðuneytis, með aðkomu nokkurra sendiráða, en nýr vinkill hefur skapast í þeim samskiptum, sem nú er til reynslu í menntamálaráðuneyti. Um er að ræða tilraun til kynningar á þvíðri list eftir yngri listamenn, í formi faglegra ljósmynda. Með því er kynning á list í eigu Listasafns Íslands, sem ekki verður auðveldlega sýnd nema endrum og eins, tryggð ásamt kynningu á höfundum viðkomandi verka. Fyrir sendiráð og sendiherrabústaði kæmi slík kynning til viðbótar við tvívið listaverk úr fórum LÍ.)*
- Athugasemd við 7. gr. 2. kafla: *Um miðbik greinar segir: Enn fremur hefur safnið rétt til eftirmyndunar og annarrar eftirgerðar fyrir það sjálft, svo sem til skrásetningar í gagnagrunn safnsins, ... Hér þarf að bæta við strax í kjölfarið: ...til miðlunar á honum (gagnagrunninum),... kynningar á einstökum sýningum og til birtingar í sýningarskrám.*
- Athugasemd við 10. gr. 3. Kafla: *Í staðinn fyrir: Ráðherra skipar fimm manna myndlistarráð til þriggja ára... Skal standa: Ráðherra skipar þriggja manna myndlistarráð... Óþarft er að SÍM velji tvo fulltrúa þegar einn fulltrúi valinn af félaginu nægir fyllilega. Þá er engin ástæða til að Myndstef eigi fulltrúa í ráðinu. Ekki á Stef fulltrúa í tónlistarráði. Þegar sú prýðilega staða hefur skapast að háskólamenntaðir menn í listfræðum hafa útskrifast úr Háskóla Íslands og Listaháskóla Íslands er ekki lengur nein ástæða til að sækja heila þrjá menn frá SÍM til setu í myndlistarráði. Er þá átt við að Myndstef sé afsprengi SÍM, enda sprottið upp í þeim ranni (þar sem það er reyndar enn til húsa).*
- Athugasemd við 11. gr. 3. kafla, lið c. og 12. gr. 3. kafla: *Til viðbótar við: Myndlistarráð úthlutar styrkjum úr myndlistarsjóði. Þyrfti að standa, annað hvort í lið c. 11. gr. Eða 12. gr. 3. kafla: Myndlistarráð úthlutar styrkjum úr myndlistarsjóði, meðal annars til listamanna, sem þangað sækja til að búa til verk fyrir sýningar sínar í meginsöfnum (S.s. Listasafni Íslands, Listasafni Reykjavíkur, Hafnarborg, Listasafni Árnesinga...)*

Þessi umsögn var lokið 27. Febrúar, 2012 og send samdægurs nefndarsviði Alþingis.

Með vinsemd og virðingu,

Halldór Björn Runólfsson
Forstöðumaður/Safnstjóri
Listasafns Íslands

Alþingi
Erindi nr. P 140/1078
komudagur 19.2.2012

19. febrúar 2012
Reykjavík

Efni: Umsógn um frumvarp til myndlistarlaga þingskjal 713, 467. mál.
Sent: Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis.
Sendandi: Listfræðafélag Íslands (kt. 511209-0560).

Fyrir hönd Listfræðafélags Íslands eru gerðar athugasemdir við greinar 5, 10 og 18 í frumvarpi til myndlistarlaga.

Grein 5 kveður á um skipan innkaupanefndar Listasafns Íslands. Gerð er athugasemd við að ekki skuli gert ráð fyrir því að í innkaupanefnd Listasafns Íslands sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands.

Grein 10 kveður á um skipan myndlistarráðs. Gerð er athugasemd við að ekki skuli gert ráð fyrir því að í myndlistaráði sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands.

Lagt er til að eftirfarandi breyting verði gerð á texta greinarinnar:

Ráðherra skipar fimm manna myndlistarráð til þriggja ára í senn. Samband íslenskra myndlistarmanna tilnefnir tvo fulltrúa, Listfræðafélag Íslands tilnefnir einn og Listasafn Íslands tilnefnir einn.

Að öðru leyti verði texti greinarinnar óbreyttur.

Grein 18 kveður á um skipan listskreytingasjóðs. Gerð er athugasemd við að ekki skuli gert ráð fyrir því að í stjórn listskreytingasjóðs sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands.

Lagt er til að eftirfarandi breyting verði gerð á texta greinarinnar:

Ráðherra skipar fimm manna stjórn listskreytingasjóðs til þriggja ára í senn. Samband íslenskra myndlistarmanna tilnefnir einn fulltrúa, Arkitektafélag Íslands tilnefnir einn, Listfræðafélag Íslands tilnefnir einn og samstarfsnefnd um opinberar framkvæmdir tilnefnir einn.

Að öðru leyti verði texti greinarinnar óbreyttur.

Í greinargerð um meginefni frumvarpsins segir:

Í frumvarpinu er því gert ráð fyrir að stofnað verði myndlistarráð, hliðstætt leiklistarráði og tónlistarráði og stjórn bókmenntasjóðs, er verði ráðherra til ráðgjafar og annist úthlutun úr myndlistarsjóði. Enn fremur er ráðinu ætlað að stuðla að kynningu á íslenskum myndlistarmönnum og listsköpun þeirra og vinna að því að efla alþjóðlegt samstarf íslenskra myndlistarmanna og stofnana. Myndlistarráð mun þannig veita ráðuneytinu faglega aðstoð og stuðning.

Auk þess segir í skýringum við 10. grein:

Með þessu fyrirkomulagi getur ráðherra séð til þess að myndlistarráð endurspegli fjölþætta þekkingu og reynslu á sviði myndlistar, t.d. úr fræðasamfélaginu eða atvinnulífinu, til viðbótar þeirri yfirsýn sem fulltrúar samtaka myndlistarmanna, Myndhöfundasjóðs og Listasafns Íslands leggja af mörkum til starfs ráðsins.

Til þess að frumvarpið nái tilætluðum, að ráðuneytinu sé veitt fagleg aðstoð og stuðningur, og að myndlistarráð endurspegli fjölþætta þekkingu og reynslu á sviði myndlistar, þá er edlilegt að sú aðstoð sé veitt af fagfólki og fræðimönnum sem hafa sérþekkingu og reynslu á þessu sviði. Þess vegna er mælt til þess að við val á fagmönnum í myndlistarráði sé leitað til Listfræðafélags Íslands um að tilnefna

listfræðing sem geti veitt slíka aðstoð. Ekki verður séð að myndhöfundasjóður/Myndstef, sem gegnir fyrst og fremst því hlutverki að sjá um höfundarétt myndhöfunda og innheimta höfundaréttgjöld, eigi frekar að tilnefna fulltrúa í myndlistarráðið.

Sú breyting er lögð til við skipun listskreytingasjóðs að í staðinn fyrir tvo fulltrúa frá SÍM þá verði einn fulltrúi frá SÍM og einn fulltrúi frá Listfræðafélagi Íslands. Eftir sem áður verða tveir fulltrúar myndhöfunda, þ.e. listamanna og arkitekta, en einn fulltrúi úr röðum fræðimanna, sem tryggir enn betur fjölþætta þekkingu og reynslu á sviði listskreytinga, eins og krafa er gerð um í greinargerðinni.

Listfræðafélag Íslands (kt. 511209-0560) er fagfélag listfræðinga á Íslandi og hafa allir listfræðingar sem hafa háskólamenntun á þessu sviði, svo og aðrir fræðimenn með sambærilega menntun og reynslu á sviði rannsókna í sjónrænum listum, rétt á aðild að félaginu. Í félaginu eru 48 félagar sem hafa víðtæka fræðilega þekkingu á sviði sjónlista, þ.e. myndlistar, hönnunar og byggingarlistar. Markmið félagsins er að standa vörð um hagsmuni listfræðinga og listfræða á Íslandi og efla rannsóknir og þekkingu á myndlist og hönnun í íslensku samfélagi.

Aðalheiður Lilja Guðmundsdóttir, kt. 020568-4889
Formaður Listfræðafélags Íslands
Tölvupóstfang: alg@lhi.is
Hjarðarhagi 56
107 Reykjavík

Gunnar J. Árnason, kt. 271159 4479
Ritari Listfræðafélags Íslands
Tölvupóstfang: gunnaria@gmail.com
Lindarbraut 10
170 Seltjarnarnesi

Listfræðafélag Íslands
Hafnarstræti 16
101 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. P 140/1039
komudagur 14.2.2012

From: gudny.helgadottir@mrn.is [mailto:gudny.helgadottir@mrn.is]
Sent: 14. febrúar 2012 12:54
To: Selma Hafliðadóttir
Subject: Breytingar á frv. til myndlistarlaga frá fyrri útgáfu

467. mál

Í framhaldi af fundi með allsherjar- og menntamálanefnd í dag, 14. febrúar, fara hér á eftir upplýsingar um þær breytingar sem gerðar voru frá fyrra frumvarpi til viðbótar því að bæta við kafla um listaverk í opinberum byggingum.

3. gr.: Í stað orðins *sýna* í 1. mgr. var sett orðið *miðla* þar sem það hefur víðari merkingu og vísar betur í fræðsluhlutverk safnsins.

6. gr.: Skipt var út setningunni „Höfundur á alltaf rétt á að fá verk sín lánuð á eigin sýningar að uppfylltum skilyrðum Listasafns Íslands um lánstíma, meðferð og tryggingu verkanna“ og í stað þess settar þessar setningar: „*Höfundur á alltaf rétt á að fá verk sín lánuð á eigin sýningar. Öll lán á listaverkum þurfa að uppfylla skilyrði Listasafns Íslands um útlán verka.*“

8. gr.: Í stað „Tekjur Listasafns Íslands eru fjárveitingar á fjárlögum, önnur framlög og styrkir, ásamt eigin tekjum safnsins“ var sett: „Kostnaður af rekstri Listasafns Íslands greiðist úr ríkissjóði eftir því sem ákveðið er í fjárlögum. Listasafnið getur einnig haft tekjur af eigin starfsemi, styrkjum og öðrum framlögum“.

11. gr.: Í stað „Í reglum má mæla fyrir um heimild til þess að leita umsagnar manna með sérkunnáttu um einstakar umsóknir.“ var sett „Við mat á umsóknum er myndlistarráði heimilt að leita umsagnar fagaðila“.

Eins og sést er hér ekki um veigamiklar breytingar að ræða.

Með kveðju
Guðný Helgadóttir

467. þingmál – frumvarp til myndlistarlaga. Allsherjar- og menntamálanefnd Alþingis óskar viðbragða mennta- og menningarmálaráðuneytis við athugasemdum, umsagnaraðila, sem nefndinni hafa borist. Um er að ræða 8 umsagnir.

Hér að neðan er greinargerð um viðbrögð starfsmanns ráðuneytisins (Eiríks Þorlákssonar) við helstu athugasemdum umsagnaraðila, í þeirri röð sem þær bárust nefndinni.

- Kynnt á fundi nefndarinnar 20. mars 2012.

Greinargerð

Erindi nr. P 140/1039:

Hér eru nefndinni sendar upplýsingar frá mennta- og menningarmálaráðuneyti um þær breytingar sem gerðar voru frá fyrra frumvarpi, til viðbótar því að bæta við kafla um listaverk í opinberum byggingum.

- Þetta voru breytingar á 3. gr., 6. gr., 8. gr. og 11. gr. – í engu tilviki var um veigamiklar breytingar að ræða.

Erindi nr. P 140/1078:

Aðalheiður Lilja Guðmundsdóttir og Gunnar J. Árnason / Listfræðafélag Íslands gera í umsögn sinni athugasemdir við þrjár greinar frumvarpsins:

5. gr. – Um innkaupanefnd á vegum Listasafns Íslands: Gerð er athugasemd við að ekki skuli gert ráð fyrir því að í innkaupanefnd Listasafns Íslands sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands.

- Samkvæmt 8. gr. gildandi laga um Listasafn Íslands nr. 58/1988 er innkaupanefnd skipuð þremur fulltrúum, þ.e. forstöðumanni safnsins og tveimur fulltúum myndlistarmanna í safnráði. Í frumvarpinu er því gert ráð fyrir sama fjölda fulltrúa í nefndinni, en að auk forstöðumanns safnsins skuli hún skipuð einum fulltrúa tilnefnum af Sambandi íslenskra myndlistarmanna og skal einn skipaður án tilnefningar. Þrátt fyrir athugasemd um skipan nefndarinnar gerir Listfræðafélagið ekki gerð tillögu um að hún verði skipuð með öðrum hætti.

- Ekki lögð til breyting.

10. gr. – Um skipan myndlistarráðs: Gerð er athugasemd við að ekki skuli gert ráð fyrir því að í myndlistarráði sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands. Gerð er tillaga um að greininni verði breytt þannig að félagið tilnefni einn fulltrúa í stað Myndstefs. Að öðru leyti verði texti greinarinnar óbreyttur.

- Eins og fram kemur í athugasemdum er skipun myndlistarráðs nýjung, sem m.a. má bera saman við skipun leiklistarráðs, tónlistarráðs og stjórn bókmenntasjóðs, svo litið sé til annarra listgreina. Í ljósi þeirra upplýsinga sem fram koma í umsögninni um Listfræðafélag Íslands er eðlilegt að litið verði til þess sem tilnefningaraðila á sviði málefna myndlistar, en það var ekki til staðar í núverandi mynd þegar frumvarp til myndlistarlaga var fyrst lagt fyrir Alþingi á 137. löggjafarþingi þess 2007-2008. Myndstef eru almenn hagsmunasamtök réttihafa myndefnis, en viðlíka samtök á viðkomandi sviðum eru hins vegar ekki tilnefningaraðilar til leiklistarráðs skv. 17. gr. leiklistarlaga, nr. 138/1998, eða til stjórnar tónlistarsjóðs skv. 2. gr. laga um sjóðinn, nr. 76/2004. Í ljósi þessa væri ekki óeðlilegt að í stað Myndstefs yrði Listfræðingafélaginu falið að tilefna einn fulltrúa í myndlistarráð.

- Lagt er til að 2. málslöð 1. mgr. 10. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Samband íslenskra myndlistarmanna tilnefnir tvo fulltrúa, Listfræðafélag Íslands tilnefnir einn og Listasafn Íslands tilnefnir einn.“

18. gr. – Um skipan stjórnar listskreytingasjóðs: Gerð er athugasemd við að ekki skuli gert ráð fyrir því að í stjórn listskreytingasjóðs sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands. Gerð er tillaga um að greininni verði breytt þannig að félagið tilnefni einn fulltrúa í stað annars þess fulltrúa

sem Sambandi íslenskra myndlistarmanna er ætlað að tilnefna samkvæmt frumvarpinu. Að öðru leyti verði texti greinarinnar óbreyttur.

- Sú skipan stjórnar sjóðsins sem lögð er til í frumvarpinu er hin sama og er skv. gildandi lögum um listskreytingar opinberra bygginga og Listskreytingasjóð ríkisins, nr. 46/1998. Í ljósi þeirra upplýsinga sem fram koma í umsögninni um Listfræðafélag Íslands er eðlilegt að litið verði til þess, ekki síður en annarra faghópa, sem tilnefningaraðila á sviði málefna listskreytinga opinberra bygginga, en félagið var ekki til staðar í núverandi mynd þegar lögin um sjóðinn voru samþykkt. Því er ekki óeðlilegt að farið verði að tillögu félagsins um skipun fulltrúa í stjórn sjóðsins.

- Lagt er til að 2. málslíð 1. mgr. 18. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Samband íslenskra myndlistarmanna tilnefnir einn fulltrúa, Arkitektafélag Íslands tilnefnir einn, Listfræðafélag Íslands tilnefnir einn og samstarfsnefnd um opinberar framkvæmdir tilnefnir einn.“

Erindi nr. Þ 140/1079:

Hulda Stefánsdóttir / Listaháskóli Íslands gerir í umsögn sinni athugasemd við eina grein frumvarpsins:

10. gr. – Um skipan myndlistarráðs: Gerð er sama athugasemd og fram kom í erindi nr. Þ 140/1078, þ.e. að ekki skuli gert ráð fyrir því að í myndlistarráði sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands. Gerð er tillaga um að greininni verði breytt þannig að félagið tilnefni einn fulltrúa í stað Myndstefs. Að öðru leyti verði texti greinarinnar óbreyttur.

- Hér er um að ræða sömu og ábendingu og þegar hefur verið rædd; vísað til tillögu í kjölfar hennar sem fram er komin.

- Ekki lögð til breyting.

Erindi nr. Þ 140/1136:

Hrafnhildur Sigurðardóttir / Samband íslenskra myndlistarmanna gerir í umsögn sinni athugasemd við eina grein frumvarpsins, og setur fram efnislegar ábendingar um tvær til viðbótar:

5. gr. – Um innkaupanefnd á vegum Listasafns Íslands: Gerð er athugasemd við að skipan skuli breytt í innkaupanefnd Listasafns Íslands, lagt til að nefndin verði skipuð með sama hætti og verið hefur, þ.e. tveimur fulltrúum myndlistarmanna og forstöðumanni Listasafns Íslands, sem jafnframt verði formaður nefndarinnar.

- Eins og fram hefur komið er innkaupanefnd nú innkaupanefnd skipuð þremur fulltrúum, þ.e. forstöðumanni Listasafns Íslands og tveimur fulltrúum myndlistarmanna í safnráði. Þar sem safnráð Listasafnsins verður lagt niður samkvæmt frumvarpinu verður það hlutverk ráðherra að skipa nefndina. Í frumvarpinu er því gert ráð fyrir sama fjölda fulltrúa í nefndinni, en að auk forstöðumanns safnsins skuli hún nú skipuð einum fulltrúa tilnefnum af Sambandi íslenskra myndlistarmanna og skal einn skipaður án tilnefningar. Eins og fram kemur í athugasemdum við þessa grein frumvarpsins er þetta m.a. gert til að tækifæri gefist til að láta nefndina endurspegla fjölþættari þekkingu og reynslu á sviði myndlistar en nú er, t.d. úr fræðasamfélaginu eða atvinnulífinu, til viðbótar þeirri yfirsýn sem forstöðumaður safnsins og fulltrúi myndlistarmanna leggja af mörkum til starfs nefndarinnar. Ráðherra skipar formann nefndarinnar, og getur þá auðveldlega kosið að halda því fyrirkomulagi að forstöðumaður safnsins sé formaður hennar, líkt og verið hefur.

- Ekki lögð til breyting.

6. og 7. grein – Um lán listaverka og meðferð réttinda: Stjórn SÍM telur að rýmri heimild til útlána verka í eigu safnsins kalli á að bætt verði inn í iögin að höfundur eða handhafi höfundarréttar viðkomandi verka fái greiddar höfundarréttargreiðslur vegna þeirra sértekna sem þar munu skapast; vísað er til fordæma um sérstaka samninga þar að lútandi á öðrum Norðurlöndum.

- Í gildandi lögum um Listasafn Íslands er tekið fram í 12. gr. að óheimilt sé að lána verk safnsins nema á sýningar, nema með samþykki safnráðs. Með ákvæðum frumvarpsins er verið að veita safninu auknar heimildir á þessu sviði m.a. til að það geti betur uppfyllt það hlutverk sitt skv. 3. gr. að miðla bæði innan lands og utan því safni listaverka sem því er ætlað að koma sér upp. Eins og fram kemur í

athugasemndum við 6. gr. frumvarpsins tekur greinin m.a. mið af 7. gr. safnalaga nr. 106/2001 (sem samsvarar 15. gr. safnalaga nr. 141/2011, sem taka gildi 1. janúar 2013). Sú heimild sem hér um ræðir er einkum hugsuð á grundvelli 1. mgr. 25. gr. höfundalaga nr. 73/1972, þ.e. til sýningar á opinberum vettvangi, en ekki til öflunar sértekna fyrir safnið. Verði um slíka tekjuöflun að ræða á grundvelli þeirrar heimildar sem hér um ræðir, gilda ákvæði höfundalaga um rétt til greiðslna vegna þeirra, og er ekki talið rétt að fjalla um slík mál í ákvæðum þessara laga.. - Ekki lögð til breyting.

Erindi nr. Þ 140/1163:

Karl Björnsson / Samband íslenskra sveitarfélaga gerir í umsögn sinni athugasemd við nokkrar greinar frumvarpsins, og setur fram efnislegar tillögur til breytinga í sumum tilvikum:

3. gr. – Um helstu verkefni Listasafns Íslands: Lagt er til að í framhaldi af lokamálslið greinarinnar komi nýr málsliður, þar sem segi að sérstök áhersla skuli lögð á fræðslu og kynningu fyrir grunn- og framhaldsskólastig.

- Líkt og fram kemur í athugasemndum við þessa grein frumvarpsins eru skilgreiningar á verksviði safnsins einfaldaðar og færðar til nútímahorfs með hinu nýja orðalagi, í þeim tilgangi að auka svigrúm safnsins til að skipa starfi sínu með sem hagkvæmustum hætti miðað við aðstæður á hverjum tíma. Þessi tillaga um viðbót við greinina gengur gegn þessum tilgangi, í átt til þess að binda áherslur í starfi safnsins í lög umfram það sem ástæða þykir til. - Ekki lögð til breyting.

6. gr. – Um lán listaverka: Bent er á að það hafi reynst ýmsum söfnum úti á landi nokkur fjárhagslegur baggi að fá lánuð listaverk frá Listasafni Íslands, m.a. vegna krafna um greiðslu umsýslugjalds og trygginga, auk flutningskostnaðar. Óæskilegt sé að umsýslu- og tryggingakostnaður eða önnur slík atriði standi í vegi fyrir láni, auk þess sem það er talið vinna gegn sjónarmiðum um jafnt aðgengi landsmanna að menningu. Til að leggja áherslu á hlutverk safnsins sem höfuðsafns er lagt til að 2. mgr. greinarinnar verði lengd með tilvísun til hlutverks safnsins gagnvart söfnum innanlands.

- Umrædd tillaga til breytingar getur falið í sér ákveðið áherslumerki fyrir útlán safnsins, en má ekki vera íþyngjandi fyrir það fjárhagslega. Að þeim forsendum gefnum er hægt að leggja til breytingu á greininni í þessa átt.

- Lagt er til að 2. mgr. 6. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Öll lán á listaverkum þurfa að uppfylla skilmála Listasafns Íslands um útlán verka. Skilmálarnir skulu m.a. stuðla að því að viðurkennt safn eigi kost á því að fá lánuð verk á sýningar sem hafa ákveðna skírskotun til hlutaðeigandi héraðs, í qegnum uppruna myndhöfundar eða myndefni.“

IV. kafli – Um listaverk í opinberum byggingum: Vísað er til þess að í greinum kaflans er almennt vísað til opinberra bygginga og umhverfis þeirra (t.d. í 13. gr., 14. gr.) og jafnvel útisvæða (sbr. 17. gr.) og því endurspegli heiti kaflans ekki efni hans. Lögð er til breyting á heiti kaflans.

- Góð ábending, sem vert er að taka til greina.

- Lagt er til að heiti IV. kafla frumvarpsins verði breytt og verði eftirfarandi: „Listaverk í opinberum rýmum og útisvæðum.“

13. gr. – Um opinberar byggingar: Lagt er til að í 1. málslið 1. mgr. verði einnig vísað til útisvæða í opinberri eigu, líkt og gert er í 1. mgr. 17. gr. Þá er lagt til að í 2. mgr. verði einnig vísað til þess að byggingar sveitarfélaga og stofnana þeirra geti talist opinberar byggingar, og loks að í stað þess að segja að meðal opinberra bygginga teljist ekki byggingar sem standi fjarri alfaraleið verði vísað til staðsetninga sem takmarki aðgengi; með því falli t.d. virkjunarmannvirki utan alfaraleiðar undir ákvæði greinarinnar, enda geti verið full ástæða til að fegra slík mannvirki og umhverfi þeirra, og mörg dæmi séu um slíkt.

- Góðar ábendingar, sem eðlilegt er að taka til greina, enda er í 3. mgr. 17. gr. kveðið á um framlög sveitarfélaga á móti úthlutun úr umræddum sjóði, séu viðkomandi byggingarumhverfi þeirra eða útisvæði á forræði þeirra.

- Lagt er til að 1. málslíð 1. mgr. 13. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Opinberar byggingar ásamt umhverfi þeirra svo og önnur útisvæði í opinberri eigu skal fegra með listaverkum.“

- Lagt er til að 2. mgr. 13. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Byggingar sveitarfélaga og stofnana þeirra geta ennfremur talist til opinberra bygginga enda séu umráð sveitarfélags yfir þeim með hliðstæðum hætti og greinir í 1. mgr. Til opinberra bygginga í skilningi laga þessara teljast hins vegar ekki byggingar sem reistar eru til bráðabirgða, skemmur og önnur mannvirki eða byggingar þar sem staðsetning takmarkar mjög aðgengi.“

17. gr. – Um Listskreytingasjóð: Bent er á að stundum kann að vera rétt að halda til haga rótgrónum nöfnum opinberra aðila, en talið vandséð að ástæða sé til að viðhalda nafni listskreytingasjóðs, enda er ekki vísað til hans í yfirskrift kaflans. Lagt er til að nafni hans verði breytt í samræmi við þetta og hann nefndur listaverkasjóður.

- Eins og fram kemur í athugasemdum við frumvarpið voru fyrst sett lög um Listskreytingasjóð árið 1990, en núverandi lög um sjóðinn eru frá 1998. Verður að telja að nafn sjóðsins og tilgangur sé tilgangur hans sé nokkuð vel þekkt; breyting á heiti hans gerði að engu þá kynningu og viðurkenningu á starfsemi hans sem byggð hefur verið upp á síðustu tveimur áratugum. **- Ekki lögð til breyting.**

20. gr. – Um meðferð listaverka: Spurt er hvort ástæða sé til að mæla fyrir um eignarrétt með þeim hætti sem gert er í 1. mgr., og bent á að slík ákvæði kunni að skapa flækjur í framkvæmd, t.d. þegar flutningur málaflokka leiðir til þess að húsnæði færist frá ríki til sveitarfélaga. Talið er eðlilegra og í samræmi við íslenska lagasetningarhefð að umrædd grein mæli fyrir um að verk sem nýtur framlags teljist í opinberri eigu og að ráðstöfun með sölu sé háð samþykki stjórnar sjóðsins og nánari skilyrðum sem hún setur. Enn fremur mætti í texta greinarinnar hnykkja á þeirri meginreglu að verk sem notið hafa styrks úr sjóðnum séu aðgengileg almenningi.

- Þessi tillaga lýtur að einföldun greinarinnar, og er mælt með því að 1. mgr. hennar verði breytt í samræmi við hana, en ekki er talin ástæða til frekari breytinga á greininni.

- Lagt er til að 1. mgr. 20. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Listaverk sem notið hefur framlags samkvæmt lögum þessum telst í opinberri eigu. Verk sem notið hafa styrks úr listskreytingasjóði skulu vera aðgengileg almenningi.“

22. gr. – Um setningu reglugerða: Með vísan til 3. mgr. 17. gr. er loks farið fram á að í þessari grein verði ákvæði sem tryggi að haft verði samráð við sveitarfélög um setningu reglugerða er varða mál sem snerta þau.

- Eðlileg tillaga.

- Lagt er til að 22. gr. frumvarpsins verði breytt og hljóði svo eftir breytingu:

„Ráðherra er heimilt að setja í reglugerð nánari ákvæði um framkvæmd þessara laga í heild eða einstakra kafla þeirra, og að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga að því er varðar verkefni á sveitarstjórnartígi.“

Erindi nr. Þ 140/1174:

Eftirtaldir aðilar standa að sameiginlegri umsögn: Margrét Hallgrímsdóttir / Þjóðminjasafn Íslands, Halldór Björn Runólfsson / Listasafn Íslands, Helgi Torfason / Náttúruminjasafn Íslands, Guðný Dóra Gestsdóttir / fulltrúi félags ísl. safna og safnmanna í safnaráði, Jenný Lind Egilsdóttir / fulltrúi Sambands ísl. sveitarfélaga í safnaráði, Rakel Halidórsdóttir / framkvæmdastjóri safnaráðs, Ólöf Sigurðardóttir / formaður Íslandsdeildar ICOM, og Sigríður Melrós Ólafsdóttir / formaður félags ísl. safna og safnmanna. Í umsögninni eru gerðar athugasemdir við tvær greinar frumvarpsins, og settar fram tillögur til breytinga:

4. gr. – Um safnstjóra: Lagt er til að starfsgengisskilyrðum safnstjóra verði breytt og þess verði óskað að hann hafi „sérfræðimenntun og staðgóða þekkingu á starfsemi safnsins og stjórnunarreynslu“.

- Eins og fram kemur í athugasemdum við frumvarpið eru hér lögð til sambærileg starfsgengisskilyrði og gilda um forstöðumann í lögum um Náttúruminjasafn Íslands, nr. 35/2007, og um Þjóðminjavörð skv. lögum nr. 140/2011. Er eðlilegt að hafa sambærilegt orðalag um starfsgengisskilyrði þeirra sem valdir eru til forystu fyrir öllum höfuðsöfnum landsins. - Ekki lögð til breyting.

5. gr. – Um innkaupanefnd: Lagt er til að safnstjóri Listasafns Íslands verði formaður nefndarinnar.
- Eins og fram kemur í greininni skipar ráðherra formann nefndarinnar, og getur þá auðveldlega kosið að halda því fyrirkomulagi að safnstjóri sé formaður hennar, líkt og verið hefur. - Ekki lögð til breyting.

Erindi nr. Þ 140/1180:

Ólöf Sigurðardóttir / Íslandsdeild ICOM gerir nokkrar athugasemdir við frumvarpið, og setur fram tillögur til breytinga:

II. kafli – Um Listasafn Íslands: Lagt er til að lög um Listasafn Íslands verði ekki hluti af myndlistarlögum heldur verði safninu sett sérstök lög sambærileg lögum um Þjóðminjasafn Íslands, nr. 140/2011. Með slíkum lögum verði viðhaldið anda safnalaganna og Listasafn Íslands fest í sessi sem höfuðsafn íslenskrar myndlistar með sömu stöðu og Þjóðminjasafn.
- Í inngangi athugasemda við frumvarpið er vísað til þess að tilgangur þeirra sé að skilgreina lagaramma myndlistarsviðsins í heildarlögum með líkum hætti að hefur verið gert um önnur listasvið. Þannig eru t.d. til leiklistarlög, nr. 138/1998, þar sem lagagreinar um Þjóðleikhúsið eru felldar inn í löggjöfina. Í þeim lögum er einnig fjallað um leiklistarráð og framlög til leikhópa, nokkurs konar leiklistarsjóð, eins og gerð er tillaga um myndlistarráð og myndlistarsjóð í þessu frumvarpi. Með frumvarpinu er því verið að halda áfram þeirri vinnu við samhæfingu laga á listasviðum, sem löggjafinn hefur sett á undanförunum árum. - Ekki lögð til breyting.

7. gr. – Um meðferð réttinda: Greinin er talin að mestu óþörf, þar sem gera má ráð fyrir að safnið lúti landslögum almennt og því þurfi ekki að hafa ákvæði af þessu tagi í sérlögum um safnið.
- Eins og fram kemur í athugasemdum við frumvarpið er þessi grein nær samhljóða 13. gr. gildandi laga um Listasafn Íslands, nema hvað 2. mgr. hennar hefur verið skýrð nánar. Talin er full ástæða til að halda ákvæðum greinarinnar í lögum um safnið - Ekki lögð til breyting.

10. gr. – Um skipan myndlistarráðs: Gerð er sama athugasemd og hefur þegar komið fram (í erindum nr. Þ 140/1078 og nr. Þ 140/1079), þ.e. að ekki skuli gert ráð fyrir því að í myndlistarráði sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands. Gerð er tillaga um að greininni verði breytt þannig að félagið tilnefni einn fulltrúa í stað Myndstefs, sem séu m.a. sambærileg hagsmunasamtök og STEF, sem t.d. eigi ekki fulltrúa í tónlistarráði.
- Hér er um að ræða sömu og ábendingu og þegar hefur verið rædd; vísað til tillögu í kjölfar hennar sem fram er komin. - Ekki lögð til breyting.

Erindi nr. Þ 140/1184:

Halldór Björn Runólfsson / Listasafni Íslands gerir nokkrar athugasemdir við frumvarpið, einkum II. kafla þess, sem fjallar um Listasafn Íslands, og setur fram ýmsar tillögur til breytinga:

II. kafli – Um Listasafn Íslands: Tekið er undir ábendingar um að lög um Listasafn Íslands verði ekki hluti af myndlistarlögum heldur verði safninu sett sérstök lög sambærileg lögum um Þjóðminjasafn Íslands, nr. 140/2011. Með slíkum lögum verði viðhaldið anda safnalaganna og Listasafn Íslands fest í sessi sem höfuðsafn íslenskrar myndlistar með sömu stöðu og Þjóðminjasafn.
- Vísað er til umræðu um þetta atriði í tilefni erindis nr. Þ 140/1180. - Ekki lögð til breyting.

3. gr. – Um helstu verkefni Listasafns Íslands: Bent er á að kveða megi fastar að orði, t.d. „skal koma upp ...“ í stað „skal leitast við að koma upp ...“, (í 1. málslíð), „Safnkosturinn endurspegli ...“ í stað „Lestast skal við að safnkosturinn endurspegli ...“

- Umrætt orðalag frumvarpsins er með svipuðum hætti og í gildandi lögum um safnið, þar sem segir t.d. í 2. gr. um heistu verkefni safnsins, að þau skulu m.a. vera „að afla svo fullkomins safns íslenskrar myndlistar sem unnt er ...“ og „að rannsaka eftir föngum ...“ Umrætt orðalag er því sett fram sem markmið sem stefna beri að innan þess ramma sem starfseminni er mörkuð hverju sinni, fremur en fullyrðingar um hver staða þess skuli vera.

- Ekki lögð til breyting.

4. gr. – Um safnstjóra: Lagt er til að starfsgengisskilyrðum safnstjóra verði breytt og þess verði óskað að hann hafi „sérfræðimenntun og staðgóða þekkingu á starfsemi safnsins og stjórnunarreynslu“.

- Eins og fram kemur í athugasemdum við frumvarpið eru hér lögð til sambærileg starfsgengisskilyrði og gilda um forstöðumann í lögum um Náttúruuminjasafn Íslands, nr. 35/2007, og um Þjóðminjavörð skv. lögum nr. 140/2011. Er eðlilegt að hafa sambærilegt orðalag um starfsgengisskilyrði þeirra sem valdir eru til forystu fyrir öllum höfuðsöfnum landsins.

- Ekki lögð til breyting.

5. gr. – Um innkaupanefnd á vegum Listasafns Íslands: Hér koma fram nokkrar ábendingar.

a. Lagt er til að fjölgað verði í nefndinni og að hana skipi fjórir fulltrúar auk safnstjóra; tveir væru tilnefndir af Sambandi íslenskra myndlistarmanna, einn af Listfræðafélagi Íslands og einn tilnefndur úr hópi fastráðinna starfsmanna safnsins.

b. Þá er lögð áhersla á að safnstjóri verði áfram formaður innkaupanefndar.

c. Lagt er til að við 1. málslíð 2. mgr. bætist „... að höfðu samráði við safnstjóra“, og að í síðari hluta málsgreinarinnar komi fram að safnstjóri geti ráðstafað allt að 20% af innkaupafé án heimildar innkaupanefndar, líkt og er ákvæði um í 8. gr. gildandi laga um safnið.

d. Loks er mælt til þess að bætt verði við greinina ákvæði um að ríkissjóður greiði laun innkaupanefndar og ákveði árlega upphæð fjárframlaga til innkaupa listaverka til safnsins, sem komi fram sem sérliður í rekstrarkostnaði safnsins.

- a. Vísa ber til fyrri umræðu um skipun innkaupanefndar. Í frumvarpinu er því gert ráð fyrir sama fjölda fulltrúa í nefndinni, og verður hvorki séð að það sé til bóta að fjölga þeim, né að fella út heimild ráðherra til að tilnefna fulltrúa í nefndina.

- Ekki lögð til breyting.

- b. Eins og áður hefur verið bent á skipar ráðherra formann nefndarinnar, og getur kosið að halda því fyrirkomulagi að safnstjóri sé formaður hennar, líkt og verið hefur.

- Ekki lögð til breyting.

- c. Þar sem safnstjóri á sæti í innkaupanefnd er ljóst að nefndin ákveður ekki listaverkakaup án atbeina hans, og því óþarf að setja ákvæði um slíkt samráð í lögin. Ákvæðið um að safnstjóri leiti heimildar innkaupanefndar til að ráðstafa allt að 20% af innkaupafé er sett í frumvarpið til að tryggja virkni og vitund innkaupanefndar um öll innkaup listaverka til safnsins, en ekki til að hefta möguleika safnstjóra til að bregðast skjótt við aðstæðum.

- Ekki lögð til breyting.

-d. Starfsemi innkaupanefndar er eðlilegur hluti af starfsemi Listasafns Íslands, og því eðlilegt að kostnaður við rekstur hennar komi fram sem hluti af rekstrarkostnaði safnsins í áætlunum þess og reikningsskilum. Árlegt fjárframlag til innkaupa listaverka til safnsins er hluti af fjárveitingu til safnsins samkvæmt fjárlögum, og eðlilegt að skilagreini á því framlagi komi fram sem sérstakur liður í rekstri þess. Hins vegar er ekki talið þörf á lagafyrirmælum um þessi atriði, enda fara þau að öðrum lögum, þ.e. lögum fjárreiður ríkisins nr. 88/1997.

- Ekki lögð til breyting.

6. gr. – Um lán listaverka: Gerð er athugasemd við að felld er út heimild til stofnunar sérstakrar útlánadeildar, sem er að finna í samsvarandi grein (12. gr.) gildandi laga um safnið, og mælt með því að staðinn verði Listasafni Íslands tryggð heimild til stofnunar útlánasjóðs, m.a. í með aðkomu ráðuneyta, til að standa straum af kynningu á íslensri list, heima og erlendis.

- Umrædd heimild til stofnunar sérstakrar útlánadeildar Listasafns Íslands hefur aldrei verið notuð, eins og fram kemur í athugasemdum við frumvarpið. Ekki er talin sérstök ástæða til að setja heimildir af þessu tagi í lög um safnið, enda er því lýst sem einu af helstu verkefnum safnsins skv. 3. gr. að miðla safni íslenskrar myndlistar innan lands og utan. Má ætla að það ákvæði veiti safninu nægar heimildir til verkefna á þessu sviði.

- Ekki lögð til breyting.

7. gr. – Um meðferð réttinda: Lagt er til að inn í 2. mgr. verði, í kjölfar ákvæðis um að auk þess sem safnið skuli hafa „... rétt til eftirmyndunar og annarrar eftirgerðar fyrir það sjálft, svo sem til skrásetningar í gagnagrunn safnsins,“ bætist við nýtt ákvæði sem segi: „ ... til miðlunar á honum“ (gagnagrunninum).

- Umrætt ákvæði um heimildir safnsins til eftirmyndunar byggir á ákvæðum höfundalaga nr. 73/1972, en það ákvæði sem hér er gerð tillaga um að bæta við, brýtur í bága við ákvæði þeirra laga. Slík miðlun á myndefni í gagnagrunni safnsins kallar á samninga við Myndstef um greiðslur vegna afnota (opinberri birtingu) á efni, sem höfundalög taka til.

- Ekki lögð til breyting.

10. gr. – Um skipan myndlistarráðs: Gerð er sama athugasemd og hefur þegar komið fram (í erindum nr. Þ 140/1078, nr. Þ 140/1079 og nr. Þ 140/1180), þ.e. að ekki skuli gert ráð fyrir því að í myndlistarráði sitji listfræðingur sem tilnefndur er af Listfræðafélagi Íslands. Gerð er tillaga um að greininni verði breytt þannig að félagið tilnefni einn fulltrúa í stað Myndstefs, sem séu m.a. sambærileg hagsmunasamtök og STEF, sem t.d. eigi ekki fulltrúa í tónlistarráði.

- Hér er um að ræða sömu og ábendingu og þegar hefur verið rædd; vísað til tillögu í kjölfar hennar sem fram er komin.

- Ekki lögð til breyting.

11. gr. og/eða 12. gr. – Um hlutverk og starfsemi myndlistarráðs og myndlistarsjóðs: Loks er lagt til að á viðeigandi stað, annað hvort í c.-lið 1. mgr. 11. gr. eða í 2. mgr. 12. gr. verði bætt ákvæði, sem efnislega segði að myndlistarráð úthluti árlega styrkjum úr myndlistarsjóði, „meðal annars til listamanna, sem þangað sækja til að búa til verk fyrir sýningar sínar í meginsöfnum (s.s. Listasafni Íslands, Listasafni Reykjavíkur, Hafnarborg, Listasafni Árnesinga ...)“.

- Hér er verið að leggja til að ákvæði sem takmarkar það svigrúm, sem myndlistarráði er ætlað, m.a. skv. b.-lið 1. mgr. 11. gr., til að gerða tillögur um stefnu og helstu áherslur í starfi myndlistarsjóðs hverju sinni. Einnig kann slíkt ákvæði að brjóta gegn almennri jafnræðisreglu, þ.e. gagnvart sýningum listamanna í öðrum en þeim söfnum sem nefnd eru sérstaklega.

- Ekki lögð til breyting.

MYNDSTEF

Reykjavík, 27. mars 2012

Athugasemdir vegna framkominna athugasemda við frumvarp til Myndlistarlaga, þingskjal 467. mál.

Fulltúar frá Myndstefi voru ekki kallaðir á fund allsherjar- og menntamálanefndar alþingis til þess að koma að athugasemdum við framkomnar athugasemdir ýmissa aðila við frumvarpið. Skv. upplýsingum frá alþingi mun erindi Myndstefs hafa mislagst, sem mun vera skýring á því að fulltrúum Myndhöfundasjóðs Íslands var ekki gefinn kostur á að koma fyrir nefndina.

Af hálfu Myndhöfundasjóðs eru gerðar eftirfarandi athugasemdir við framkomnar athugasemdir ýmissa aðila við frumvarpið:

Alveg frá því að mál þetta var lagt fram á Alþingi, fyrst á árinu 2007 og nú aftur, sem þingskjal 467 á yfirstandandi þingi, hafa engar athugasemdir komið fram um skipun myndlistaráðs né heldur í neinar nefndir sem fjallað er um í frumvarpinu. Nú hinsvegar ber við að athugasemdir koma fram við skipun í ráð og nefndir í þá veru að fulltrúi Myndhöfundasjóðs verði tekinn út úr Myndlistaráði og í staðinn settur listfræðingur inn í ráðið. Stjórn Myndhöfundasjóðs mótmælir harðlega þessum athugasemdum og telur engin rök standa til breytinga á frumvarpinu af þessu tagi.

Stjórn sjóðsins telur ekki að myndlistaráð eigi að vera fagráð um myndlist heldur fyrst og fremst lifandi stjórnun myndlistamála á hverjum tíma þar sem fjallað yrði um hagsmuni myndlistar, þ.e. greinarinnar sem slíkrar, fyrst og fremst með hagsmuni greinarinnar og myndlistarmanna að leiðarljósi. Sé nauðsyn á faglegri ráðgjöf, er hægt að kalla hana fram í hvert skipti eins og reyndar er gert í hliðstæðum tilfellum.

Myndhöfundasjóður Íslands – Myndstef – eru samtök sem sameina flest alla sem leggja stund á myndlist í viðtækum skilningi, og eru félagsmenn tæplega 3000, bæði starfandi myndhöfundar og aðrir réttahafar að myndhöfundarétti. Í samtökunum eru félagsmenn Sambands íslenskra myndlistarmanna, Ljósmyndarafélags Íslands, Félags teiknara, Arkitektafélags Íslands, Félags sviðsmynda- og búningahönnuða og Hönnunarmiðstöðvar Íslands auk allmargra einstaklinga. Myndstef hefur fengið lögformlega staðfestingu mennta- og menningarmálaráðuneytis sem hagsmunasamtök myndhöfunda.

Í nokkrum athugasemdum við frumvarpið gætir þess misskilnings að Myndstef fari eingöngu með höfundarétt myndhöfunda. Hlutverk samtakanna sem regnhlífarsamtaka er þó mun víðtækara, m.a. úthluta samtökin árlega verkefna- og ferðastyrkjum til myndlistarmanna og koma fram fyrir hönd umbjóðenda sinna í ýmsum hagsmunamálum þeirra.

Stjórn Myndstefs lítur svo á að myndlistarlögum sé fyrst og fremst ætlað að tryggja viðgang og þróun myndlistar og skapa myndlistarmönnum viðunandi starfsumhverfi ásamt því að tryggja almenningi góðan aðgang að menningararfinum og listsköpun hvers tíma. Stjórn Myndstefs leggur því áherslu á að skipan í ráð og nefndir eins og fram kemur í frumvarpinu verði ekki breytt.

Þá er einnig í framkomnum athugasemdum við frumvarpið leytast við að minnka vægi Sambands íslenskra myndlistarmanna og telur stjórn Myndstefs það mjög misráðið ef sú yrði niðurstaðan. Af hálfu Myndstefs myndi það minnka mjög hið hagræna og menningarlega gildi Myndlistarlaga ef fulltrúum greinarinnar yrði skipt út fyrir fulltrúa þröngra faglegra sjónarmiða. Ljóst er að unnt er að kalla slíka ráðgjöf til í þeim einstöku tilfellum þar sem það ætti við.

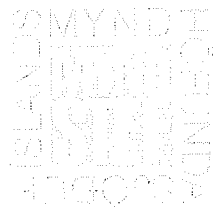
Rétt þykir einnig að benda á að í athugasemdum safnstjóra Listasafns Íslands við 7.gr. 2. kafla þar sem fram kemur tillaga um að safnið fái rétt til miðlunar á gagnagrunninum hlýtur að byggjast á misskilningi eða vankunnáttu á höfundalögum, þar sem slíkt ákvæði myndi stangast á við gildandi höfundalög nr. 73/1972 með áorðnum breytingum og jafnframt alþjóðarsamninga um höfundarétt sem Ísland er aðili að.

Niðurstaða þessara athugasemda er að Alþingi samþykki Myndlistarlög óbreytt eins og þau voru lögð fram sem þingskjal 713-467. mál.

Óskað er eftir fundi með allsherjar- og menntamálanefnd til þess að skýra ofangreindar athugasemdir frekar.

f.þ. stjórnar Myndhöfundasjóðs Íslands

Ragnar Th. Sigurðsson
formaður

MYNDSTEF

Myndlistafélagið íslands
Iceland Art Copyright Association

Alþingi
Erindi nr. P 140/1088
komudagur 20. 2. 2012

Reykjavík, 19. Febrúar 2012

Efni: Athugasemdir Myndstefs við frumvarp að Myndlistarlögum

Stjórn Myndstefs sér ekki ástæðu til þess að gera sérstakar athugasemdir við þetta nýja frumvarp að myndlistarlögum, en vísar þó til meðfylgjandi athugasemda við frumvarp til laga að myndlistarlögum sem áður var lagt fyrir Alþingi.

Um frekari athugasemdir af hálfu Myndstefs er ekki að ræða og mælir stjórnin með samþykkt frumvarpsins.

f.h. stjórnar Myndstefs,

Ragnar Th. sigurðsson

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 8. janúar 2008

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um myndlistarlög, 306. mál

Stjórn Myndstefs hefur borist til umsagnar frá Nefndasviði Alþingis frumvarp til myndlistarlaga.

Stjórnin telur að verði þetta lagafrumvarp samþykkt af Alþingi muni það hafa í för með sér ýmsar útbætur fyrir myndlistarmenn, söfn og aðrar stofnanir sem fjalla um myndlist svo og almenning í landinu sem hefur áhuga á þessu sviði.

Stjórnin leyfir sér að gera eftirfarandi athugasemdir við frumvarpið:

Athugasemd við 4. gr.

Stjórn Myndstefs telur eðlilegt að það verði takmarkað í lögum að forstöðumaður Listasafns Íslands megi aðeins sitja tvö skipunartímabil eins og reyndar núgildandi lög Listasafnsins segja til um, sbr. 4. gr. laga nr. 58/1988.

Í greinagerð með frumvarpinu er það sérstaklega tekið fram að það verði framkvæmd ráðuneytisins að forstöðumenn listastofnanna gegni að öðru jöfnu ekki starfi lengur en að hámarki tvö starfstímabil, þar sem æskilegt sé að stuðla að þróun og endurnýjun listgreinanna. Með tilvísun til þessarar umsagnar í greinagerðinni telur stjórn Myndstefs rétt að þessi hámarksstarfstími sé bundin í lögum.

Athugasemd við 5. gr.

Stjórn Myndstefs leggur til að skipun innkaupanefndar Listasafn Íslands verði með sama hætti og verið hefur hingað til, sbr. núgildandi lög um Listasafn Íslands 8.gr., þ.e. að nefndin verði skipuð tveimur fulltrúum frá Sambandi íslenskra myndlistarmanna ásamt safnstjóra Listasafns Íslands. Þessi háttur hefur hingað til gefist mjög vel og hefur enginn ágreiningur komið fram um hið faglega starf nefndarinnar. Þessi skipan hefur tryggt hlutlaus og fagleg innkaup á vegum safnsins.

Athugasemd við 6. gr.

Í 6. gr. er verið að rýmka heimild Listasafns Íslands til þess að lána verk úr safninu ekki bara til listsýninga heldur til annarra stofnanna. Stjórn Myndstefs telur varhugavert að rýmka þessar lánaheimildir safnsins og bendir ennfremur á að eðlilegt sé í slíkum tilfellum að höfundar fái sérstakar greiðslur vegna þessarar notkunar.

Í 12. gr. núgildandi laga um Listasafnið er sérstaklega tekið fram að við lán á listaverkum safnsins skuli ætíð gæta réttar höfunda vegna lána á verkum þeirra til sýninga. Jafnframt er í 2.m.gr. sömu greinar sérstaklega tekið fram að setja skuli á stofn sérstaka útlánadeild við safnið og einnig að heimilt sé að lána listaverk til tiltekinna opinberra stofnanna sé meirihluti safnráðs því samþykkur. Stjórn Myndstefs telur mjög varhugavert að rýmka þessa heimild með þeim hætti sem frumvarpið gerir ráð fyrir og leggur áherslu á að lánaheimildum á verkum úr safninu verði skorin mjög þröngur stakkur. Þá bendir stjórn Myndstefs ennfremur á að ákvæði þetta fer gegn þeirri meginreglu höfundaréttar að höfundar verndaðra verka skuli fá þóknun fyrir afnot þeirra.

Athugasemd við 7. gr.

Í greinagerð um um 2.m.gr. 7. gr. í frumvarpinu er getið um að ágreiningur hafi komið upp milli stjórnenda safnsins og rétthafa höfundaréttar um túlkun á 13. gr. núgildandi laga um Listasafnið. Hér er um að ræða misskilning af hálfu höfunda frumvarpsins þar sem í gildi er samningur milli Listasafns Íslands og Myndstefs – Myndhöfundasjóðs Íslands þar sem samið hefur verið um alla notkun safnsins á vernduðum höfundaverkum og er því ekki um að ræða neinn ágreining um túlkun höfundaréttar á þessu sviði milli forráðamanna listasafnsins og samtaka myndhöfunda.

Ljóst er að skv. 21. gr. höfundalaga nr. 73/1972 með eftirfarandi breytingum hefur safnið fullan rétt til opinberra kynninga á listsýningum eða með öðrum hliðstæðum hætti enda telst safnið vera opinbert listasafn sem almenningur hefur aðgang að.

Hvað varða rétt til eftirmyndunar eða annarrar eftirgerðar fyrir það sjálft hefur safnið rétt til slíkrar notkunar endurgjaldslaust skv. núgildandi lögum um safnið sbr. einnig ofangreindan samning við myndhöfundasamtök um notkun á vernduðum verkum og höfundalög 12. gr. Notkun safna með þeim hætti sem hér greinir hefur í öllum höfundalögum nágrannaríkja okkar og einnig hér á Íslandi verið skýrð mjög þröngt og er alfarið bundið við notkun safnanna í eigin þágu í söfnunum sjálfum. Rétt þykir í þessu sambandi að vísa í tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2001/29/EB frá 22. maí 2001 sem hefur verið lögfest hér á landi 5. gr. tilskipunarinnar 2. töluliður c) að þessi afnot safna eru alfarið bundin við að afnotunum fylgi ekki beinn eða óbeinn efnahagslegur eða viðskiptalegur ávinningur.

Myndstef leggur því til að 2. m.gr. 7. gr. frumvarpsins verði orðuð með eftirfarandi hætti: "Safnið hefur rétt til opinberra sýninga á listaverkum á vegum safnsins en um lán verka á listsýningar gilda ákvæði 6. gr. Ennfremur hefur safnið rétt til eftirmyndunar eða annarrar eftirgerðar á vernduðum verkum fyrir það sjálft, til skrásetningar í gagnagrunn safnsins og til kynningar á einstökum sýningum. Til annarrar eftirgerðar eða útgáfu þarf samþykki höfundaréttarhafa. Höfundur á kröfu til þess að safnið heimili honum aðgang að verki hans til fjölföldunar og útgáfu sbr. 25.gr.a. höfundalaga nr. 73/1972 eins og þeim var breytt með 9. gr. laga nr. 57/1992.

Athugasemd við 2. m.gr. 8. gr.

Í greininni er listasafninu heimilað að taka sérstakt gjald fyrir þjónustu sína svo sem lán á listaverkum o.fl. Stjórn Myndstefs telur rétt að sérstaklega sé tekið fram að við slíka þjónustu skuli safnið gæta þess að höfundar fái greitt fyrir afnot af vernduðum verkum.

Að öðru leiti en ofan greinir gerir stjórn Myndstefs ekki athugasemdir við efni frumvarpsins.

f.h. stjórnar Myndstefs

Knútur Bruun, form.

Reykjavík 11.apríl 2012

Til nefndasviðs Alþingis.

Efni: Athugasemdir Sambands íslenskra myndlistarmanna (SÍM) um umsagnir Listasafns Íslands (LÍ), Listaháskóla Íslands (LHÍ), Íslandsdeild ICOM, Myndstefs og Listfræðafélag Íslands um frumvarp til myndlistarlaga (lagt fyrir Alþingi á 140. löggjafarþingi 2011-2012). Sbr. þingskjal 713-467. mál.

Fram eru komnar umsagnir ofangreindra aðila um frumvarp til myndlistarlaga. Samband íslenskra myndlistarmanna vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum varðandi þær umsagnir:

II Kafi. Listasafn Íslands.

Samband íslenskra myndlistarmanna styður þá skoðun Listasafns Íslands og ICOM að ekki væri óeðlilegt að lög um listasafnið séu höfð í sér frumvarpi, þar sem listasafnið er höfuðsafn myndlistar í landinu. Þannig væru lög um Listasafn Íslands ekki hluti af lögum um jafn óskild málefni og myndlistarsjóður og myndlistarráð eru.

5. grein. Innkaupanefnd

Í fyrri umsögn sinni um frumvarp til myndlistarlaga frá 22. febrúar gerir stjórn SÍM „alvarlegar athugasemdir við breytt fyrirkomulag á skipun í innkaupanefnd í frumvarpi til myndlistarlaga.” Stjórn SÍM lagði þar til að skipun í nefndina verði með sama hætti og verið hefur hingað til, en þar hafa setið tveir fulltrúar frá SÍM ásamt safnstjóra Listasafns Íslands, sem jafnframt hefur gengt formannsstarfi nefndarinnar. Stjórn SÍM ítrekar hér með athugasemdir sínar við þessa breytingu við núverandi fyrirkomulag og telur að það eigi að standa óbreytt, enda hefur ríkt friður um starf nefndarinnar.

Listfræðafélag Íslands gerir þá athugasemd við 5. grein að ekki skuli gert ráð fyrir að þar sitji listfræðingur. Stjórn SÍM mótmælir að aðkoma listfræðings verði til þess að skerða hlut SÍM í nefndinni og vill í því sambandi benda á að forstöðumaður Listasafns Íslands er listfræðingur, eðli málsins samkvæmt. Því bera listfræðingar ekki skarðan hlut frá borði í nefndinni, eins og hún hefur verið skipuð hingað til.

Listasafn Íslands leggur til að nefndin verði stækkuð og hana skipi fimm fulltrúar. Samkvæmt þeirri tillögu gætu setið þar allt að þrír listfræðingar, en þar segir jafnframt: „Tveir fulltrúarnir frá SÍM eru þó hafðir inn í þessum breytingartillögum svo engin hætta sé á því að hagsmunir starfandi listamanna teljist fyrir borð bornir.” Stjórn SÍM telur tillögu Listasafnsins um fimm manna nefnd ekki fráleita, **en** ef að hagsumir starfandi listamanna eiga ekki að „teljast fyrir borð bornir” ætti SÍM með réttu að eiga þrjá fulltrúa í slíkri stjórn. Með tillögu LÍ eins og hún stendur nú er ljóst að listamennirnir sjálfir yrðu í minnihluta en opinberir starfsmenn í meirihluta – sem gengur gegn þeirri armslengdarreglu sem nefnd var í umsögn SÍM um frumvarpið.

10. grein. Skipan myndlistarráðs.

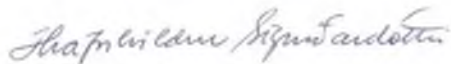
Umsagnir Listfræðafélags Íslands, ICOM og Listasafn Íslands um skipan myndlistarráðs eru mjög samhljóða, en allar tillögurnar gera ráð fyrir að Listfræðafélag Íslands fái sæti í nefndinni í stað Myndstefs. Tillögur ICOM og Listasafns Íslands gera jafnframt ráð fyrir að SÍM missi einn fulltrúa af tveimur úr myndlistarráði, á kostnað listfræðinga. Í tillögu Listasafns Íslands er reyndar gengið enn lengra og lagt til að nefndin verði einungis skipuð þremur mönnum, þar af einum frá SÍM. Þar er einnig gefið í skyn að fulltrúi Myndstefs í myndlistarráði yrði í raun fulltrúi SÍM „enda sprottið úr þeim ranni.” Stjórn SÍM mótmælir þeirri rangfærslu Listasafns Íslands, enda Myndstef sér samtök sem gæta hagsmuna myndhöfunda í víðasta skilningi, og hefur sér stjórn og framkvæmdaaðila. Stjórn SÍM telur það því mjög eðilegt og nauðsynlegt að samtökin eigi fulltrúa í stjórn myndlistarráðs.

Stjórn SÍM er foviða á öllum ofangreindum breytingartillögum á 10. greininni og telur að skipan í myndlistarráð eigi að vera eins og frumvarpið gerir nú ráð fyrir, enda fullvíst að Listasafn Íslands tilnefni listfræðing í nefndina, sem ráðuneytið gæti hugsanlega einnig gert. Ef farið yrði að tillögum félaganna á kostnað Myndstefs gæti sú staða aftur komið upp að þrír listfræðingar, sem allir væru opinberir starfsmenn, væru í meirihluta í nefndinni, sem á að fjalla um hagsmunamál myndlistarmanna. Það yrði mikil afturför og stofnanavæðing á málefnum myndlistarmanna, þar sem þá yrði gengið á þá hefð sem myndast hefur s.l. ár að hafa „the arms length principle” í heiðri.

Listasafns Íslands hefði hér átt að vera sjálfu sér samkvæmt, sbr. 5 grein, og halda tveimur fulltrúum SÍM inni í tillögu sinni „svo engin hættu sé á því að hagsmunir starfandi listamanna teljist fyrir borð bornir.“ SÍM er stærsta fagfélag myndlistar með yfir 700 félagsmenn og áratuga reynslu og þekkingu á myndlist, listfræði og hagsmunum myndlistarmanna. Með þessu nýja frumvarpi um Myndlistarlög er verið að taka heildstætt á starfsumhverfi fyrir starfandi myndlistarmenn. Það er því frumforsenda að listamenn hafi mikið um þau mál að segja og aðkoma fulltrúa hins opinbera verði eins lítil og hægt er. Stjórn SÍM telur að félagsmenn SÍM séu hæfastir til að velja fólk til starfa í nefndinni úr sínum röðum og skorar á Alsherjar- og menntamálanefnd að láta 10. greinina standa óhreyfða.

Virðingarfyllt

f.h. stjórnar SÍM

Hrafnhildur Sigurðardóttir

Formaður

Samband íslenskra myndlistarmanna

Hafnarstræti 16

IS - 101 Reykjavík

Sími: 5511 346

hrafnhildur@sim.is

www.sim.is

Alþingi
Erindi nr. P 140/1163
komudagur 24.2.2012

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Alþingi
b.t. allsherjar- og menntamálanefndar
Austurstræti 8 - 10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 24. febrúar 2012

1112018SA TP
Málalykill: 40

Efni: Frumvarp til myndlistarlaga, 467. mál 140. lþ. - umsögn sambandsins

Vísað er til tölvubréfs nefndasviðs Alþingis, frá 1. febrúar sl., þar sem ofangreint þingmál er sent til umsagnar.

Frumvarpinu er ætlað að setja ramma um málefni myndlistarinnar, með hliðstæðum hætti og gert hefur verið á öðrum listasviðum á undanförunum árum. Tekur frumvarpið til málefna listasafna með heildstæðum hætti og er þar stuðlað að samræmi við ný safnalög, nr. 141/2011, sem taka gildi 1. janúar nk. Þá fjallar framkomid frumvarp einnig um listaverk í opinberum rýmum og svæðum. Er gerð tillaga um að IV. kafla frumvarpsins leysi af hólmi ákvæði núgildandi laga um nr. 46/1998, um listskreytingar opinberra bygginga og Listskreytingasjóð ríkisins.

Starfsemi listasafna

Málefni safna hafa verulega þýðingu fyrir sveitarfélögin og hefur sambandið mótað afstöðu til æskilegrar verkaskiptingar milli ríkis og sveitarfélaga, einkum varðandi samskipti höfuðsafna við önnur söfn.

Ákvæði II. kafla fyrirbyggjandi frumvarps, sem fjalla um Listasafn Íslands, eru að meginstefnu til í samræmi við þessar áherslur. Reykjavíkurborg, og önnur sveitarfélög á höfuðborgarsvæðinu, reka mörg ábyrgðar- eða grundvallarsöfn (m.a. Ásmundarsafn og Gerðarsafn) og standa fyrir fjölbreyttri sýningar- og myndlistarstarfsemi. Sú starfsemi hefur byggst upp í góðri samvinnu við Listasafn Íslands, auk þess sem safnið hefur lagt sig fram um að byggja upp tengsl við viðurkennd listasöfn í héraði, m.a. með þróun fræðslusýninga.

Fyrir listasöfn í héraði eru fagmennska og metnaður forsenda viðurkenningar. Sveitarfélög eru í flestum tilvikum rekstraraðilar eða bakhjarlar listasafna í héraði, auk þess sem söfnin gegna mikilvægu hlutverki í þróun á menningar- og sögutengdri ferðaþjónustu. Uppruni myndlistarmanna og tengsl þeirra við heimabyggð geta verið mikil lyftistöng fyrir safnastarf, og má þar nefna sem dæmi hvernig Sveitarfélagið Hornafjörður hefur lagt rækt við arfleifð Svavars Guðnasonar, með sýningum, þátttöku í útgáfustarfi og því að tengja list hans við staðhætti og náttúrufar.

Að mati sambandsins styður frumvarpið ágætlega við að þessi tengsl þróist áfram. Ástæða er þó til þess að styrkja enn frekar þann þátt frumvarpsins sem snýr að samvinnu milli Listasafnsins og annarra listasafna um lán á listaverkum.

Samkvæmt núverandi skipan eiga öll viðurkennd söfn kost á því að fá lánuð verk til sýninga, en greiða þarf Listasafni Íslands umsýslugjald og kaupa

tryggingar. Þá fellur til flutningskostnaður, sem getur verið töluverður fyrir þau söfn sem eru staðsett fjærst höfuðborginni.

Mikilvægt er að viðurkennd listasöfn eigi sem greiðasta leið til að fá lánuð þau listaverk í eigu Listasafns Íslands sem hafa mesta skírskotun til hlutaðeigandi héraðs. Óæskilegt er að umsýsla, tryggingar eða önnur slík atriði standi í vegi fyrir láni, auk þess sem það vinnur gegn sjónarmiðum um jafnt aðgengi landsmanna að menningu.

Því leggur sambandið til að 2. mgr. 6. gr. frv. orðist svo:

Öll lán á listaverkum þurfa að uppfylla skráða skilmála safnsins um útlán verka. Skilmálarnir skulu m.a. stuðla að því að ábyrgðarsafn eða annað viðurkennt safn eigi kost á því að fá lánuð verk á sýningar sem hafa ákveðna skírskotun til hlutaðeigandi héraðs, í gegnum uppruna myndhöfundar eða myndefni.

Þá telur sambandið að í framhaldi af lokamálslið 3. gr. frv. megi koma: Sérstök áhersla skal lögð á fræðslu og kynningu fyrir grunn- og framhaldsskólastig.

Um IV. kafla frumvarpsins

Sambandið er sammála þeirri stefnu sem tekin er með fyrirbyggjandi frumvarpi, að endurskoða ákvæði laga nr. 46/1998 og gera þau að kafla í heildarlögum um myndlistarsviðið. Hins vegar verður að gera eftirfarandi athugasemdir við efni og framsetningu kaflans.

Heiti kaflans endurspeglar ekki að listaverkin geti verið í umhverfi byggingar eða á öðrum útisvæðum. Yfirskriftin: **Listaverk í opinberum rýmum og útisvæðum** nær þessu inntaki betur, auk þess sem rétt er að upphaf 1. mgr. 13. gr. frv. hljóði svo: Opinberar byggingar ásamt umhverfi þeirra svo og önnur útisvæði í opinberri eigu, skal fegra með listaverkum.

Þá er gerð tillaga um að 2. mgr. 13. gr. orðist svo:

Byggingar sveitarfélaga og stofnana þeirra geta ennfremur talist til opinberra bygginga enda séu umráð sveitarfélags með hliðstæðum hætti og greinir í 1. mgr. Til opinberra bygginga í skilningi laga þessara teljast hins vegar ekki byggingar sem reistar eru til bráðabirgða, skemmur og önnur slík mannvirki eða byggingar þar sem staðsetning takmarkar mjög aðgengi.

Betur fer á því að leggja út af aðgengi en því hvort bygging stendur fjarri alfaraleið. Virkjunarmannvirki getur t.d. staðið utan alfaraleiðar en fyllsta ástæða verið til þess að fegra þá byggingu eða umhverfi hennar.

Stundum kann að vera rétt að halda til haga rótgrónum nöfnum opinberra aðila, en vandséð er hins vegar að ástæða sé til þess að viðhalda nafni listskreytingasjóðs. Lagt er til að sjóðurinn verði nefndur listaverkasjóður eða einfaldlega sjóður skv. IV. kafla myndlistarlaga.

Enda þótt þess sé ekki getið í frumvarpstextanum, er nærtækt að ætla að í reglugerð muni koma ákvæði um mótframlag sveitarfélags gagnvart úthlutun

sjóðsins, sbr. 3. mgr. 17. gr. Sambandið fer því fram á að við reglugerðarheimild 22. gr. frv. verði bætt: og að höfðu samráði við Samband íslenskra sveitarfélaga að því er varðar verkefni á sveitarstjórnarstigi.

Ennfremur er lagt til að ákvæði 20. gr. frv. fái skoðun af hálfu allsherjar- og menntamálanefndar. Þar er spurning hvort ástæða sé til þess að mæla fyrir um eignarrétt með þeim hætti sem fram kemur í 1. mgr., þ.e. að listaverk í rými á forræði sveitarfélags verði sameign þess og ríkisins. Ljóst er að slík ákvæði skapa flækjur í framkvæmd, t.d. þegar flutningur málaflokka leiðir til þess að húsnæði færist frá ríki til sveitarfélaga.

Að ýmsu leyti væri eðlilegra og í samræmi við íslenska lagasetningarhefð, að umrædd grein mæli fyrir um að verk sem nýtur framlags teljist í opinberri eigu og að ráðstöfun með sölu sé háð samþykki stjórnar sjóðsins og nánari skilyrðum sem hún setur. Lagatextinn ætti síðan fremur að hnykkja á þeirri meginreglu að verk sé aðgengilegt almenningi en mæla fyrir um einstök verkefni stjórnarinnar svo sem samninga um endurgreiðslu.

Um skráningu á listaverkum í opinberri eigu

Fram kemur í 3. mgr. 20. gr. að halda skuli skrá um öll listaverk sem njóta styrks úr sjóðnum.

Skráningarskylda þessi er ekki útfærð nánar í lögnum en fram kemur í greinargerð að um sé að ræða „ítarlega skrá um öll listaverk sem aflað er á grundvelli laganna.“

Sambandið veltir því upp hvort rétt sé að tengja þetta verkefni við hlutverk Listasafns Íslands til þess að tryggja samræmda framkvæmd. Safninu yrði þá falið að byggja upp gagnasafnið en myndi semja um skráninguna við viðurkennd söfn í héraði, til þess að tryggja að verk í opinberri eigu séu skráð.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

Reykjavík 22. febrúar 2012

Til nefnadsviðs Alþingis.

Efni: Umsögn Sambands íslenskra myndlistarmanna(SÍM) um frumvarp til myndlistarlaga.

Í janúar 2008 gerði þáverandi stjórn SÍM athugasemdir við frumvarp til myndlistarlaga sem þá var lagt fyrir alþingi (sjá þær athugasemdir í viðhengi).

Að þessu sinni vill stjórn SÍM ítreka þær og gera eftirfarandi athugasemdir:

II Kaffli. Listasafn Íslands.

5. grein.

Stórn SÍM gerir alvarlegar athugasemdir við breytt fyrirkomulag á skipun í innkaupanefnd í frumvarpi til myndlistarlaga, en þar er gert ráð fyrir að í „nefndinni sitji safnstjóri, einn fulltrúi tilnefndur af SÍM og einn fulltrúi án tilnefningar. Ráðherra skipar formann úr hópi nefndarmanna.”

Það er afturför í stjórnun menningarmála í landinu ef gengið er á þá hefð sem myndast hefur s.l. ár að hafa „the arms length principle” í heiðri. Að embættismenn sjái um að skapa ramann (þ.e. laga- og fjármálarammann), en láta þá sem málið varðar og hafa „fjölþætta þekkingu og reynslu á sviði myndlistar” sjá um úthlutanirnar – það er listamennina sjálfa. Þannig hafa t.d. úthlutanir starfslauna færst í skrefum frá einum ráðherra til nefndar skipuðum þremur myndlistarmönnum.

Stjórn SÍM leggur því til að skipun í nefndina verði með sama hætti og verið hefur hingað til, en þar hafa setið tveir fulltrúar frá SÍM ásamt safnstjóra Listasfns Íslands, sem jafnframt hefur gengt formannsstarfi nefndarinnar. Frá því að þessi háttur hefur verið hafður hefur ríkt sátt um innkaupanefnd Listasfns Íslands og innkaup hennar á vegum safnsins.

6. og 7. grein.

Stjórn SÍM telur að með rýmkun á útlánum listaverka „tímabundið til annara safna eða stofnana, á sýningar eða til rannsóknar” kalli á að bætt verði inn í löginn að höfundur eða handhafi höfundarréttar viðkomandi verka fái greitt höfundarréttargreiðslur vegna þeirra sértekna sem þar munu skapast. Það yrði gert samkvæmt sérstökum viðbótarsamningi við Myndstef, samtök höfundarrétthafa, sem útbúa þyrfti. Slíkar greiðslur tíðkast á öllum Norðurlöndunum og vísun við þar sérstaklega í svokallaðann MU-samning milli KRO (Kostnærernas Riksorganisation) og ríkisins í Svíþjóð.

III Kafli. Myndlistarráð og myndlistarsjóður.

Stjórn SÍM fagnar stofnun bæði myndlistarráðs og Myndlistarsjóðs. Sérstaklega fagnar sambandið að stofna eigi sjóð sem sinni verkefnum innanlands.

Virðingarfyllst

f.h. stjórnar SÍM
Hrafnhildur Sigurðardóttir
Formaður
Samband íslenskra myndlistarmanna
Hafnarstræti 16
IS - 101 Reykjavík

Sími: 5511 346
hrafnhildur@sim.is
www.sim.is

SAMBAND ÍSLENSKRA MYNDLISTARMANNA
THE ASSOCIATION OF ICELANDIC VISUAL ARTISTS

Alþingi
Nefndasvið

janúar 2008

Stjórn Sambands íslenskra myndlistarmanna hefur kynnt sér nýframlagt frumvarp menntamálaráðherra til myndlistarlaga. Stjórnin fagnar framkomu frumvarpsins en margt af því sem þar er lagt til er til mikilla bóta og er það trú stjórnarmanna að með nokkrum grundvallarbreytingum muni lögin efla myndlistina í heild einsog þeim er greinilega ætlað. Hér verður ekki gerð nánari grein fyrir því sem fellur stjórn SÍM vel í geð heldur eingöngu vakin athygli á þeim atriðum sem vöktu efasemdir hjá stjórnarmönnum.

Kaflí II – Listasafn Íslands:

4. grein:

Einsog fram kemur í greinargerð ráðuneytisins gilda aðrar reglur um ráðningartíma forstöðumanns Listasafns Íslands en um aðra forstöðumenn stofnana ríkisins. Fyrir því liggja góðar og gildar ástæður. Starf safnstjóra Listasafns Íslands er afar valdamikið, ekki síst í okkar litla myndlistarsamfélagi. Nægir að nefna þá staðreynd að sýninga- og innkaupastefna safnsins er mjög leiðandi þegar kemur að almennum fjárfestingum í myndlist og því snertir hún einstaka listamenn með mjög afgerandi hætti.

Það er ekki algjört einsdæmi í okkar samfélagi að ráðningartími manna sé takmarkaður enda vega þá önnur rök þyngra en þau sem snúa að atvinnuöryggi viðkomandi forstöðumanns. Helst hefur þetta átt við um fólk sem gegnir störfum sem kenna má við listræna stjórnun. Um prófessora við Listaháskóla Íslands gildir t.d. sambærileg regla en prófessor í listsköpun er talinn hafa það mótandi áhrif á þær kynslóðir listamanna sem vaxa upp í hans skjóli að ekki geti verið hollt fyrir greinina að sama fólk sé þar of lengi að störfum.

Þó svo sitjandi ráðherra áformi að viðhafa sem faglegust vinnubrögð er algjörlega óvíst að sá sem á eftir kemur hafi sömu áherslur. Það er því mat stjórnar SÍM að ekki beri að fella niður ákvæði um takmarkaðan starfstíma safnstjóra Listasafns Íslands.

5. grein:

Samkvæmt núgildandi lögum um Listasafn Íslands er innkaupanefnd safnsins skipuð forstöðumanni og tveimur fulltrúum tilnefndum af Sambandi íslenskra myndlistarmanna. Það hefur reynst farsæl tilhögun sem hefur mælst vel fyrir meðal myndlistarmanna, sem eðli málsins vegna hafa hvað mestra hagsmuna að gæta. Það er mikilvægt að góð sátt ríki um innkaupanefndina enda hefur hún, einsog áður er komið fram, mjög sterk áhrif á almennan markað með myndlist og árangur einstakra listamanna. Fagleg skipun í innkaupanefndina er forsenda fyrir almennri sátt.

Í athugasemdum við lagafrumvarpið er engin grein gerð fyrir því hvers vegna lagt er til að einn þriggja innkaupanefndarfulltrúa skuli skipaður af ráðherra, án tilnefningar. Stjórn SÍM telur misráðið að fara þá leið og leggur til að ákvæðið um tvo fulltrúa SÍM verði látið halda sér óbreytt. Vel mætti setja skilyrði fyrir því að annar tveggja fulltrúa SÍM verði valinn úr röðum fræðimanna á sviði myndlistar. Fyrst og fremst verður að vera tryggt að val í innkaupanefnd Listasafnsins byggist á faglegum forsendum og að sú sátt sem um það ríkir haldist.

Ennfremur leggur stjórn SÍM til að það verði skýrt að safnstjóri verði formaður innkaupanefndar enda ber hann eðli málsins samkvæmt mesta ábyrgð á því starfi sem listrænn stjórnandi safnsins. Sú ábyrgð er undirstrikuð í sömu grein þar sem sagt er að safnstjóri megi með heimild nefndarinnar ráðstafa allt að 20% þess fjár sem ætlaður er til kaupa á verkum innlendra listamanna. Í samhengi við það ákvæði er einkennilegt að bjóða upp á þann möguleika að safnstjóri sé ekki formaður innkaupanefndar.

Stjórn SÍM telur ekki rétt að heimila innkaupanefnd að selja verk úr eigu safnsins. Heimild þar að lútandi er til staðar í núverandi lögum en ólíklegt er að henni hafi oft verið beitt til þessa enda er hér um að ræða safn menningarverðmæta í þjóðareign en ekki t.d. banka sem höndlar með verðbréf.

Sú listasaga sem safneign Listasafns Íslands birtir verður auðvitað aldrei óumdeild. Þó sagt sé að tíminn skeri úr um hvað sé gott og hvað slæmt er aldrei hægt að segja til um hvenær endanlegur dómur tímans fellur. Sagan er að sjálfsögðu í stöðugri endurskoðun. Hver innkaupanefnd kaupir inn eftir bestu vitund. Stjórn SÍM telur það ekki til bóta að veita nefndinni heimild til að umbreyta ákvörðun fyrri nefndar. Slíkt verði fremur til að bjaga listasöguna en að skerpa og með því væri safnið ekki að rækja sitt lögboðna hlutverk að endurspegla straua og stefnur í íslenskri myndlist á hverjum tíma.

6. grein:

Í greininni er heimild safnsins til að lána verk úr safninu rýmkuð með því að safninu er heimilt að lána verk til annarra stofnana. Samkvæmt greinargerðinni er þetta m.a. gert vegna þess að slíkt lán hafa tíðkast um langt skeið. Stjórn SÍM telur það ekki lýsa miklum metnaði af hálfu ríkisins að vilja lögfesta slíka heimild. Mun nær væri að lögin hvettu til samstarfs milli safnsins og stofnana ríkisins á þá leið að Listasafnið setti saman sýningar á verkum lifandi listamanna í fremstu röð á hverjum tíma. Það færi vel á slíku fyrirkomulagi, t.d. í sendiráðum landsins erlendis. Stjórn SÍM hefur ekki skoðun á því hvort réttara væri að safnið fengi greiðslur frá viðkomandi stofnunum eða sérstaka upphæð til verkefnisins í fjárlögum. Hinsvegar er ljóst að hér væri um atvinnuskapandi

verkefni að ræða fyrir listamenn þjóðarinnar en greiðslur til listamannanna yrðu í samræmi við þar til gerða samninga milli samtaka listamanna og safnsins.

7. grein:

Í athugasemdum með frumvarpinu kemur fram að tilgangur greinarinnar sé m.a. að taka af allan vafa um rétt safnsins til afnota af verkum þar sem deilur um þetta atriði hafi staðið um nokkurt skeið. Það er vissulega þarft að sem skýrast sé kveðið á um þetta atriði en það er þó varla markmið Alþingis að taka samningsréttinn algjörlega af myndlistarmönnum í viðskiptum við safnið. Stjórn SÍM leggur til að í greininni verði kveðið á um að safnið skuli gera sérstakan samning við myndlistarmenn sem lúti að greiðslum ríkisins fyrir afnot af verkum í eigu Listasafns Íslands. Slíkur samningur er reyndar þegar til, undirritaður af fulltrúum Listasafns Íslands og Myndstefs og er sambærilegur við aðra samninga á Norðurlöndum um sama efni.

Það hvetur síst til hugarfarsbreytingar meðal almennings gagnvart réttindum myndhöfunda ef Alþingi telur eðlilegt að ríkið hafi sem víðtækust gjaldfrjáls afnot af höfundarrétti myndlistarmanna, enda stangast það á við meginreglur í íslenskum höfundarrétti og alþjóðasamninga á þessu sviði sem Alþingi hefur staðfest. Alþingi hefur sjálft sett lög um höfundarétt og þar með reynt að stuðla að því að listamenn fái greitt fyrir sín verk.

Stjórn SÍM er þeirrar skoðunar að í samningum við Listasafn Íslands um greiðslur vegna höfundarréttar gildi önnur sjónarmið en þegar samið er við einkaaðila enda séu hagsmunir safnsins og myndlistarmanna á ýmsan hátt gagnkvæmir og fari jafnvel stundum saman. Þetta viðhorf endurspeglast mjög skýrt í áður nefndum samningum sem þegar hafa verið gerðir.

8. grein:

Í greininni er Listasafni Íslands veitt heimild til að afla sér tekna m.a. með leigu á verkum og afnotum af verkum úr eigu safnsins. Ekki er minnst á greiðslur til höfunda verkanna þegar svo ber undir. Eðlilegt væri að setja inn ákvæði um að höfundur eða handhafi höfundarréttar viðkomandi verks fái ákveðið hlutfall af þeim sértekjum sem safnið fær af hans verkum í samræmi við þar að lútandi samninga safnsins við samtök höfundaréttshafa.

Stjórn SÍM lítur svo á að Alþingi hafi ekki eingöngu skyldur við ríkissjóð og að við jafn mikilvæga lagasetningu sem þessa sé ekki rétt að miða eingöngu að því að ný lög muni ekki „hafa í för með sér aukin útgjöld fyrir ríkissjóð“ (sbr. síðustu málsgrein í umsögn fjármálaskrifstofu fjármálaráðuneytisins sem fylgir frumvarpinu). Frumvarpinu er ætlað að styrkja íslenska myndlist og þar með íslenskt menningarlíf og það verður tæpast gert með því t.d. að taka samningsrétt af íslenskum listamönnum.

Einsog fram kemur í greinargerð menntamálaráðuneytisins um 10. grein hafa myndlistarmenn til þessa notið takmarkaðs opinbers stuðnings. Yfirvöld eru hinsvegar oft treg til að samþykkja eðlilegar greiðslur fyrir vinnu listamanna. Það er t.d. sorgleg sú staðreynd að þegar myndlistarmaður vinnur sýningu fyrir opinbert listasafn þá fær hann ekki greidd laun fyrir vinnu sína þó sú nýlunda hafi nú verið tekin upp að greiða í sumum tilvikum styrk á móti kostnaði listamannsins við verkefnið. Það er eitt af baráttumálum SÍM að ríki og sveitarfélög geri ráð fyrir því í fjárveitingum til opinberra listasafna að

greiða þurfi listamönnunum fyrir vinnu sína, ekki eingöngu föstum starfsmönnum safnanna. Stjórn SÍM vill í þessu samhengi benda Alþingi á forystuhlutverk ríkisins þegar kemur að virðingu fyrir þeim fjölbreyttu störfum sem unnin eru af þegnum landsins. Þegar til lengri tíma er litið væri það án efa hagstætt fyrir ríkissjóð að finna sem flestar leiðir til að greiða myndlistarmönnum fyrir vinnu sína og framlag. Það leiddi fyrst og fremst af sér að þær upphæðir sem flokkaðar væru sem styrkir til greinarinnar lækkuðu til muna.

Stjórn Sambands íslenskra myndlistarmanna

Áslaug Thorlacius formaður

Birta Guðjónsdóttir

Eggert Pétursson

Hulda Stefánsdóttir

Jón Óskar Hafsteinsson

Unnar Örn Auðarson Jónasson

Þuríður Sigurðardóttir

Reykjavík 27. febrúar 2012
Tilvísun: 1202151alp.mynd

Efni: Umsögn um frumvarp til myndlistarlaga (heildarlaga), þingskjal 713, 467. mál, 140. löggjafarþing.

Við, undirrituð forstöðumenn og starfsmenn höfuðsafnanna þriggja, fulltrúar safnaráðs, Félags íslenskra safna og safnmanna og Íslandsdeildar ICOM, alþjóðaráðs safna, tökum undir meginatriði í nýju frumvarpi og fögnum nýju lagaumhverfi.

Almennt teljum við þó afar mikilvægt að sett verði sérlög um Listasafn Íslands í samræmi við það sem gildir um hin höfuðsöfnin, Þjóðminjasafn Íslands og Náttúruminjasafn Íslands.

Nokkrar ábendingar fylgja hér um önnur atriði sem við teljum að geti verið til bóta varðandi frumvarp til nýrra myndlistarlaga (heildarlaga), þingskjal 713, 467. mál:

II. kafli

4. gr. Safnstjóri

Í staðinn fyrir setninguna: „Safnstjóri skal hafa háskólamenntun og staðgóða þekkingu á starfssviði safnsins“ þá komi: „*Safnstjóri skal hafa sérfræðimenntun og staðgóða þekkingu á starfsemi safnsins og stjórnunarreynslu*“.

Rökstuðningur: Mikilvægt að safnstjóri hafi háskólamenntun á fræðasviði safnsins, reynslu af safnastörfum og skilning og innsýn á starfsemi safna. Stjórnunarreynsla er mikilvæg.

5. gr. Innkaupanefnd

Í staðinn fyrir setninguna „Ráðherra skipar formann úr hópi nefndarmanna.“ komi „*Safnstjóri er formaður nefndarinnar*.“

Rökstuðningur. Skv. 4. gr. frumvarps til myndlistarlaga mótar safnstjóri listræna stefnu safnsins. Það er mikilvægt að safnstjóri í krafti embættis síns og þeirrar ábyrgðar sem honum eru lagðar á hendur gegni stöðu formanns innkaupanefndar enda gegnir innkaupanefnd lykilhlutverki við uppbyggingu safneignar. Þannig er safnstjóra gert kleift að stuðla að því að innkaup á listaverkum endurspegli bæði söfnunarstefnu safnsins svo og listræna stjórnun.

Undirrituð vilja jafnframt taka fram að ljóst er að ný lög leggja Listasafni Íslands á

herðar ríkari skyldur en núgildandi lög um Listasafn Íslands nr. 58/1988. Má þar sérstaklega benda á 3. gr. frumvarpsins. Til þess að tryggja það að Listasafn Íslands geti uppfyllt nýjar lagaskyldur sem höfuðsafn á sviði myndlistar þarf að auka fjárframlög til safnsins og fjölga í starfslíði þess.

f.h. Þjóðminjasafns Íslands, Náttúruminjasafns Íslands, Listasafns Íslands, safnaráðs, Félags íslenskra safna og safnmanna, og Íslandsdeildar ICOM.

Með vinsemd og virðingu

Margrét Hallgrímsdóttir, þjóðminjavörður og formaður safnaráðs
Halldór Björn Runólfsson, forstöðumaður Listasafns Íslands
Helgi Torfason, forstöðumaður Náttúruminjasafns Íslands
Guðný Dóra Gestsdóttir, fulltrúi Félags ísl. safna og safnmanna í safnaráði
Rakel Halldórsdóttir, framkvæmdastjóri safnaráðs
Jenný Lind Egilsdóttir, fulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga í safnaráði
Ólöf Sigurðardóttir, formaður Íslandsdeildar ICOM
Sigríður Melrós Ólafsdóttir, formaður Félags ísl. safna og safnmanna

Rakel Halldórsdóttir
framkvæmdastjóri
Safnaráð - safnasjóður
Suðurgötu 41
101 Reykjavík
sími: 530 2216
fax: 530 2231
rakel@safnarad.is
www.safnarad.is